

Η ΜΕΛΙΣΣΑ

ΤΩΝ

ΚΥΚΛΑΔΩΝ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

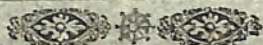
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΛΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΟΛΥΜΕΡΗ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1845.

ΑΡΙΘ. 9

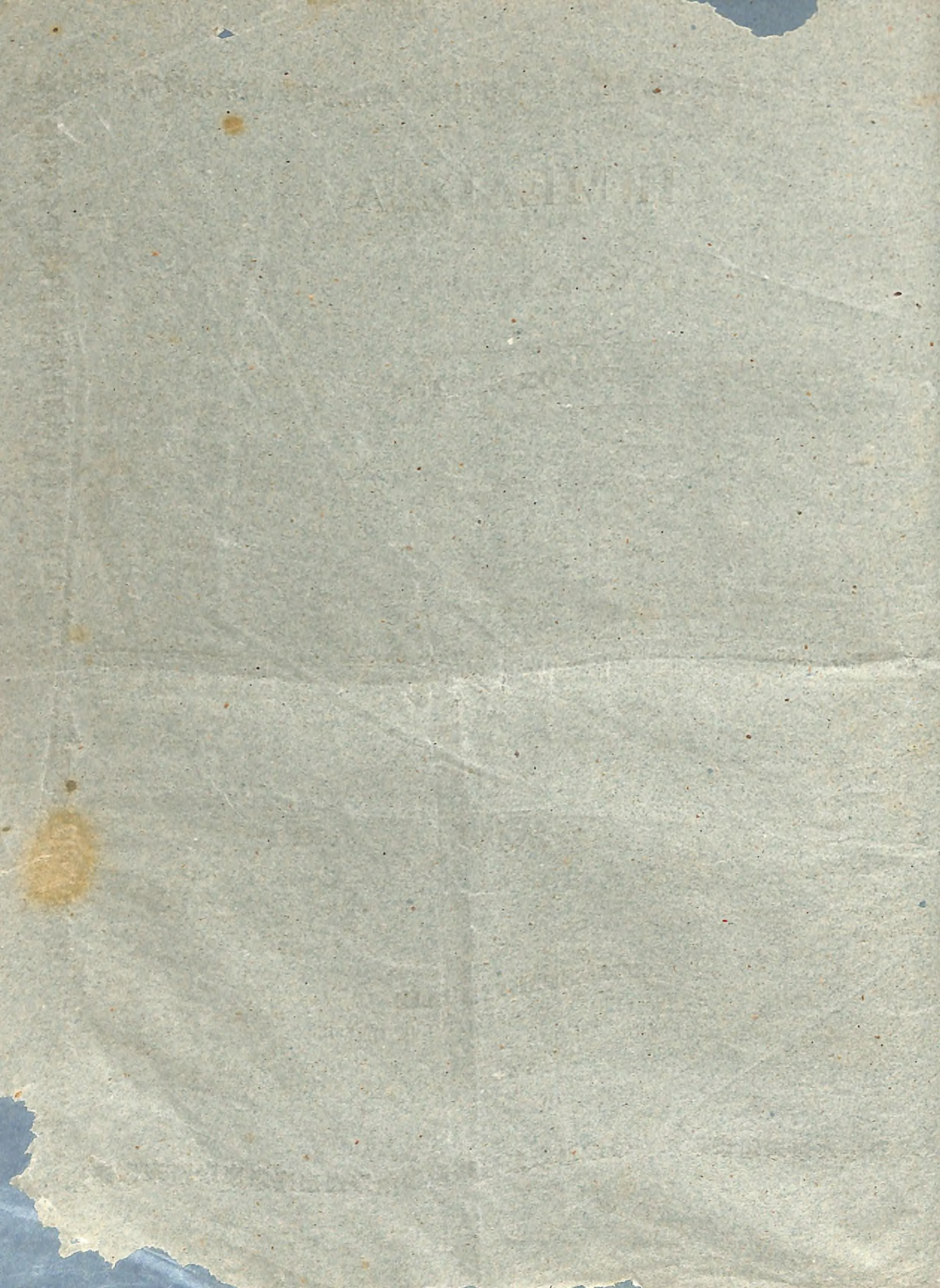

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΟΛΥΜΕΡΗ.

1845

Η ΜΕΛΙΣΣΑ

ΤΩΝ

ΚΥΚΛΑΔΩΝ.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ. 1845.

ΑΡΙΘ. 9.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΣΥΡΟΥ.

Κατὰ τὰς 17 τοῦ λήξαντος Ιουνίου ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν δημοσίων ἐξετάσεων τοῦ δεκάτου δευτέρου σχολιακοῦ ἔτους τοῦ Γυμνασίου Σύρου, αἵτινες, διαρκέσασαι δέκα κατὰ συνέχειαν ἡμέρας, ἐτελείωσαν μὲ ὄχι εὐκαταφρόνητον ἀποτέλεσμα. Εἰς τὰς ἐξετάσεις ταύτας ἐξεφωνήθη καὶ λόγος ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου Κυρίου Γ. Σερούτου, ἐκδοθεὶς ἀκο-
λουθῶς εἰς χωριστὸν φυλλάδιον. Ἐκεῖνο δὲ τὸ μέρος τοῦ λόγου τὸ ὁποῖον ἐγέννησε πολὺ διάφορον εἰς τῶν ἀκρατῶν τὰς ψυχὰς, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ἄξιον νὰ διεγείρῃ ἰκανὴν παντὸς ἀναγνώστου περιέργειαν εἶναι τὸ ἑξῆς. Καὶ, ἀναγκαζόμεθα νὰ φέρωμεν τὸ χωρίον τοῦτο ἐνταῦθα, διὰ νὰ δημοσιεύσωμεν τὴν γνώμην μας μὲ αὐτὴν τοῦ Γυμνασιάρχου τὴν γλώσσαν.

Ἄ Διατί λοιπόν, ἐνῶ ἡ ἀναλογία εἶναι ἀκριβῶς γεωμετρικὴ, διατί καὶ ἐπὶ τῶν διδασκάλων δὲν παρατηρεῖτε; διατί καὶ παρ' αὐτῶν δὲν ἀπαιτεῖτε τὰ ἀνάλογα εἰς ὁ μόνον δύνασθε νὰ πληροφορεῖσθε ἂν ἕκαστος εἶναι εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἐπιστήμων καὶ ἀριστος διανοητικῶς τε καὶ ἠθικῶς, θεωρητικῶς τε καὶ πρακτικῶς; τὸ δὲ δὴ χειρὸς ῥότερον καὶ σχετικώτερον, σὰς ἀπαιτεῖτε καὶ πολλὰ τάναντία τούτων. — ὁ διδάτκλος ὑποβίβασε τὸ παιδί μου! φωνάζει ὁ ἕνας ὑβρίζων καὶ ἀπειλῶν καὶ τὰ πάντα ἀναγκυῶν. — δὲν ἐπροβίβασε τὸ παιδί μου! σκούζει ὁ ἄλλος φρυάττων καὶ πάντα λίθων κινῶν. — τὸ παιδί μου μαθαίνει ἀταξίαις καὶ κακοθυσίαις! ὁ ἄλλος. — ὁ

ο διδάσκαλος δὲν ἐπιμελεῖται τὴ παιδί μου, ἔχει ἀντιπάθεσιαν μὲ αὐτό! κτλ. κτλ. κτλ. ἐὰν δὲ οἱ τοιοῦτοι παῖδες ἦναι εἰσηγμένοι πρόωρα ἢ ἔξωρα, ἐὰν μὴ κατὰ προορισμὸν, ἐὰν οἱ γονεῖς ὀφείλωσι νὰ ἴναι διὰ παντὸς μὲ τοὺς διδασκάλους συνεννοημένοι, ἐὰν καὶ καθ' ἑαυτοὺς αὐτοὶ νὰ φροντίζωσιν ἐπιτηροῦντες τὴν ὑπαιθρον τῶν οἰκείων τέκνων συμπεριφορὰν: περὶ τούτων καὶ τῶν τοιούτων παχυλῆ ἄγνοια, ἀσύγγνωτος ἀδικηφία!

Ἄν καὶ οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Κυρίου Γυμνασιάρχου ἦναι ἀρκετὰ ἰσχυροὶ ὥστε νὰ ἐκθέτωι μίαν δυνατὴν ἐκ μέρους τῶν γονέων ἀδυναμίαν, καθὼς καὶ τὴν ἐκ μέρους τῶν διδασκάλων τὸ Γυμνάσιον τοῦτο ἀσυγχώρητον ἀδιαφορίαν, ἢ νὰ εἴπωμεν κέλλιον μεροληψίαν, δὲν νομίζομεν περιττὸν νὰ ὁμιλήσωμεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγα τινὰ πρὸς τὸν οὐσιώδη τοῦτον σκοπὸν.

Εἰς τὸ τρίτον φυλλάδιόν μας, (ἰδὲ Σελ. 40.), ὁμιλοῦντες περὶ τῆς διωρισθείσης ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ἡμῶν σχολείων νέας Ἐφορῆθ, εἴπομεν ὅτι, α οἱ Ἐρμουπολίται ἐγνώρισαν καλῶς καὶ ἐπραματοποίησαν ἐνταυτῶ τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς Δημοσίου ἐκπα. δεύσεως, συστήσαντες εἰς τὴν νεοσύστατον ταύτην πόλιν πολλὰ καὶ ἀξιόλογα ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα. καὶ μὲ τοὺς λόγους τούτους δὲν ἐννοοῦμεν νὰ κάρωμεν τὴν παρχμικρὰν κολακειὰν εἰς τοὺς συμπολίτας μας.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι περιηγητῆι, διχθῶνται, ξένοι, ὁμογενεῖς καὶ πάσης λογῆς ἄνθρωποι, ὅσοι ἐφθασαν νὰ γνωρίσωσιν ὁπωστὸν τοὺς κατασκευαστὰς τῆς Πόλεως ταύτης, ἐξέφρασαν ἐκ συμφώνου ὅτι, « μεταξὺ τῆς μικρᾶς καὶ ποικιλοσυνθέτου ταύτης κοινωνίας ἀπαντὰ τῆς πολιτισμὸν, εὐγένειαν, καὶ

» φιλοπονίαν ἀπαντᾷ χρητηγῆσειν σταθερὴν καὶ ἀρετὴν
 » ἀμειψτον· εὐρίσκει, τέλος, ὅσα προτερήματα στολίζουσιν
 » τὸν ἄνθρωπον, ἀποκαθιπτῶντα αὐτὸν ἱκανὸν εἰς τὴν κοι-
 » νωνικὴν ζωὴν. »

Τοιοῦτοι λοιπὸν κάτοικοι, ἔχοντες ἐν καλὸν δημοτικὸν
 εἰσόδημα ἐκ δραχμῶν ἑκατὸν περίπου χιλιάδων, ἠδύναντο
 κατ' ὀρθὸν λόγον νὰ κάμωσιν εἰς τὴν ἐμπορικὴν ταύτην
 πόλιν τὸ Γυμνάσιον μόνιμον καὶ μεγαλοπρεπές. Ἡδύνατο
 νὰ τὸ τελειοποιήσωσιν αὐτως, ὥστε οἱ ὠρεῖοι κλάδοι του νὰ
 ἐκτελεθῶσιν γρήγορα πανταχόθεν εἰς τὴν Ἀσίαν, εἰς τὴν
 Μεσημβρίαν καὶ εἰς τὴν Ἄρκτον.

Καὶ ὅμως, ἡ πρὸς τοῦτο ἀδικρορία πολλῶν προϋχόντων
 μας, ἠνωμένη μὲ τὴν παχυτάτην φιλαυτίαν τινῶν γονέων,
 (ἐχόντων τὴν ἀδυναμίαν εἰς τὸ νὰ προβιβάξωσιν ἀνέτοιμα
 τὰ τέκνα των ἀπὸ κατωτέρης εἰς ἀνωτέρας τάξεις,) φέρει
 ὄχι μόνον τὸ Γυμνάσιον τοῦτο εἰς ἀτάξιαν μεγάλην, ἀλλὰ
 καὶ τὸ ὀπισθοδρομεῖ, διὰ τὸ νὰ μορφώη μαθητὰς ἡμιτε-
 λεῖς καὶ ἀνεπιτηδείους.

Συμφωνοῦμεν δὲ, ὅτι καὶ μὲ ταύτας τὰς ἐλλείψεις του
 τοῦ Γυμνασίου τοῦτο ὑπερτερεῖ κατὰ πολλὰ ἐκείνου τῶν
 Ἀθηνῶν, ἐκτιμῶντες τὰ ἐκπαιδευτήρια κατὰ τὸ πλάτος
 τῆς ἠθικῆς καὶ τὸ ὀρθὸν πρόημα, τὰ ὅποια τὸ σύστημα
 τῆς διδασκαλίας μορφώνει εἰς τοὺς μαθητέοντος μάλλον,
 παρὰ τὰς πολλὰς καὶ ἀτάκτους καὶ ἀναριθμούς ἰδέας, αἱ
 ὅποια ἀφρευκτον συνέπειαν ἔχουν τὴν διαφθορὰν, τὴν
 ὀκνηρίαν καὶ τὴν ἀμηχαρίαν τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἡ
 παρατήρησις μας εἶναι γενικὴ, ἐξαιρουῖτα τοὺς ὀλίγους
 ἐκείνους νέους, ὅστινες χρεωστοῦν τὴν ὀρθότητά τῆς κρῖσε-
 ῶς των μάλλον εἰς τὴν εὐνοϊκὴν των φύσιν καὶ εἰς τὰς
 ἠθικὰς ἀρχὰς, τὰς ὅποιας αὐστηρῶς ἐφύτευσαν εἰς τὰς
 καρδίας των νηπιόντων οἱ γονεῖς αὐτῶν. Ὅστις θέλει νὰ γνω-
 ρίσῃ τὴν ἀληθεῖαν ταύτην, ἄς ἐξετάσῃ, ὅτι τὸ Γυμνάσιον
 τῆς Σύρου ἐμόρφωσε νέους διὰ τὴν Βιομηχανίαν, διὰ τὸ
 Ἐμπόριον, διὰ τὴν Γεωργίαν, διὰ τὴν Ναυτιλίαν καὶ ἐν
 γένει, δι' ἐκείνα τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὅποια ἐνιχύουσιν παν-
 τηχοῦ τὸς κυβερνήσεις, καὶ εὐδαιμονοῦν τὰ ἔθνη· ἐνῶ τὸ
 Γυμνάσιον τῶν Ἀθηνῶν ἐμόρφωσεν ἰατροὺς, νομικοὺς, φι-
 λολόγους, κ. λ. π. τῶν ὁποίων ἔχομεν ὀλίγην χρείαν, ἥτις
 ἔπρεπε νὰ θεραπεύεται ἐκ τῶν γεννηθέντων ἀπὸ τὴν φύσιν
 διὰ τὸσον ὕψηλὰ ἐπιχειρήματα· διότι ὁ κοινὸς συλλογισμὸς
 διδάσκει, ὅτι ὁ καταγινόμενος εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Νομι-

κῆς ἐπιστήμης, ἐνῶ ἡ φύσις δὲν τῷ ἔδωκε νοῦν ἐπιδέξιον
 πρὸς τὸσον θαθεῖαν ἐνσχόλησιν, μὲ τὴν ξεφύλλισιν τῶν
 νομικῶν βιβλίων δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ πρῶτος τάξιως
 ἀπαιτῶν καὶ ἀγύρτης· καὶ ὁ καταγινόμενος εἰς τὴν ἰατρι-
 κὴν, μὴ ὦν ἐπιβέβητος εἰς τοιαύτην μυστηριώδη καὶ σκοτει-
 νὴν σπουδὴν, γίνεται ἐπιτήδειος δῆμιος. Ἐμόρφωσε πρὸς
 τούτοις τὸ σχολαστικὸν σύστημα τοῦ Γυμνασίου αὐτοῦ
 καὶ ἐν σμῆνι ὑπαλλήλων, ὄκτινες, κλείσαντες τοὺς ὀφθαλ-
 μούς εἰς τὸ ἀνοιγμένον πανταχόθεν δι' αὐτοὺς λαμπρὸν
 μέλλον καὶ εὐτυχὲς στάδιον, τελευτεῦνται καθημέραν εἰς
 τὴν ἀηλιότητά καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν τῆς ὑπαλληλικῆς
 ζωῆς, ἥτις πολλάκις τοὺς ἀναγκάζει νὰ καταφεύγωσιν εἰς
 πολλὰ καὶ μεγάλα κακὰ, ἕνεκα τῆς ἀμηχανίας τοῦ βίου.
 Ἀλλὰ, τὸ Γυμνάσιον τῆς Σύρου, ἂν καὶ δὲν ἔχει τὴν ἐπα-
 χθὴ διδασκαλίαν τῶν πολλῶν, τῶν μεγάλων καὶ ὑψηλῶν
 μαθημάτων, ἐμπνέει ὅμως εἰς τοὺς διδασκόμενους σταθε-
 ρῶς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀληθινοῦ συμφέροντος, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ
 Γυμνάσιον τῶν Ἀθηνῶν συστηματικῶς τοὺς ἀπεμακρύνει.
 Οἱ λόγοι μας οὗτοι δὲν εἶναι μῦθοι, οὐδὲ συλλογισμοὶ
 ἐπιπόλαιοι, ἀλλ' εἶναι κλήθει ἐναργεῖς καὶ ἀποδεδειγ-
 μέναι. Τὰ ἐμπορικὰ γραφεῖα τοῦ Λονδίνου καὶ τῶν ἄλλων
 μεγάλων ἐμπορικῶν πόλεων· ἡ ἐκτεταμένη ὀπωσοῦν διὰ
 τὸν πληθυσμὸν τοῦ τόπου Ναυτηλίας καὶ ἡ Βιομηχανία μας,
 κινούμενα ἀπὸ ἐπὶ τῶν βράχων τῆς Νήσου ταύτης μορ-
 φούμενους νέους, ἐπιβεβαίουν τοὺς λόγους μας. Ἀνάγκη
 λοιπὸν πᾶτα νὰ διορθωθῇ μὲν μεγάλη ἔλλειψις τοῦ Γυ-
 μνασίου τούτου, ἥτις προσβάλλει καίρως τὴν φιλοτιμίαν
 τῶν κατοίκων, καὶ ἀδικεῖ πολλοὺς παῖδας, κατὰ τῆς προ-
 κοπῆς αὐτῶν τὸ στάδιον.

Τινὲς νομίζουσιν, ὅτι κάμνουν καλὸν εἰς τὰ τέκνα των,
 προβιβάζοντες αὐτὰ ἀδύνατα εἰς τὰς ἀνωτέρας· καὶ τὸ
 νὰ νομίζωσιν ἀπλῶς τοῦτο, δὲν εἶναι παράδοξον. Τὸ πα-
 ράδοξον εἶναι, τὸ νὰ μὴν ἀκούωσιν ἐκείνους ὄκτινες εἰς
 αὐτὸ τὸ εἶδος καὶ πᾶσαν ἔχουν μεγαλητέραν καὶ γίωσιν
 ἐναργεστέραν, γινόμενοι τοιοῦτοτρόπως καταστροφεῖς τῶν
 ἰδίων αὐτῶν τέκνων, τῆς καταστάσεως καὶ τῆς γενεᾶς
 των.

Οἱ παῖδες, λαμβάνομεν ἡμεῖς σήμερον τὴν τόλμην νὰ
 εἴπωμεν πρὸς τοὺς τοιοῦτους ζηλωτὰς, προβιβαζόμενοι
 ἀναξίως βλάπτονται διετῶς· διότι ὁ οὕτω πηδῶν τῆς
 σπουδῆς του τὸ στάδιον μαθητῆς, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους φθεῖ-

ρει τὸ λογικόν του· ἐξ ἄλλου δὲ, ἀποκαθίσταται ἀνεπιτήδευτος καὶ εἰς μάθητιν, καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἐπιχειρήμα. Ὡστε ἢ μεγαλύτερα ὠφέλεια τῆς μεθόδου στέλνει εἰς τὴν ἀνάληγον καὶ ἐκλήμηδον προεβίβειν.

Ἐξοχὸς τις ῥήτωρ τῶν ἠνωμένων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀμερικής, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς νέους περὶ τοῦ πᾶς, νὰ μορφήν τις τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ λογικόν του, διὰ τῆς σπουδῆς, κάμνει μίαν εὐφυεστῆτην ἐθεσιν. Ἀλλὰ, μὴ δυνάμενοι νὰ φέρωμεν αὐτὴν ἐνταῦθα διὰ τὴν ἑκτασίαν τῆς, παρακλιόμεν τοὺς ἀναγκώτας μας νὰ ἔχωσι τὴν περιέργειαν διὰ νὰ τὴν ἀναγκώτωσι προτεκτικῶς εἰς τὸ ἐπόμενον Φυλλάδιόν μας. Ὅθεν ἐξακολουθοῦμεν τὸν λόγον.

Ὁ Γυμνασιάρχης, οἱ Καθηγηταὶ καὶ οἱ Διδάκταιοι τοῦ Γυμνασίου γνωρίζουσι καλῶς τὴν ἐπιστητὴν ἑλλειψιν τοῦ εκπαιδευτικοῦ τούτου Καταστήματος. Ἀλλὰ, δὲν ἀρκεῖ νὰ τὴν γνωρίζωσι μόνον, πρέπει καὶ νὰ τὴν προηγάτωσι, διὰ νὰ μὴ χάνωσιν εἰς μάτην τοὺς κόπους τῶν δι' ὀλίγους τινὰς ἐπιμελεῖς μαθητῶν, οὐδὲ νὰ ἐξυτελιζῶσι τὸ εὐγενὲς καὶ ὑψηλὸν αὐτῶν ἐπάγγελμα.

Ἄ θέλω, λέγει ὁ ἀπρόβλεπτος πατήρ, τὸ παιδί μου νὰ «προβιβασθῆ, διότι βλέπω τὸ παιδί τοῦ ἀδελφοῦ μου, τοῦ συγγενοῦ μου, τοῦ φίλου μου νὰ προβιβάζεται, μολοντί «εἶναι μισρότερον τὴν ἡλικίαν.» Ἄν κατήχημεν δι' ὀλίγας στιγμὰς τὴν θέσιν τοῦ Γυμνασίου, ἠθέλωμεν ἀπαντήσαι εἰς τὸν αὐτῶ περιρριπμένως σκεπτόμενον περὶ τῆς προκοπῆς τοῦ τέκνου τοῦ γονέα, λέγοντες, ὅτι, «τὸ ἰδικόν σου θέλω δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἔχη κατ' ἓ μίαν ἐπιβόσιν εἰς τὰ καθήκοντα τῆς διδασκαλίας καὶ εἰς τὸν κανονισμόν τοῦ Γυμνασίου, καὶ ὅτι, ἐν θέλῃς, διδάσκει τὰ τέκνα σου εἰς τὸν οἶκόν σου, διὰ νὰ τὰ προσβιβάσῃς ὅπου τὰ τέκνα σου εἰς τὸν οἶκόν σου, διὰ νὰ τὰ προσβιβάσῃς ὅπου τὰ τέκνα σου εἰς τὸν οἶκόν σου, οὐδ' εἰς κατενός ἄλλου ἀνθρώπου, θέλω ἄλλὰ θέλει σταθερῶς βαδίζειν τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας τὴν τάξιν, καὶ τῆς καλῆς μεθόδου τὸ σύστημα.» Μετὰ ταῦτα ἀντιερῶν ἀντίρρῳτιν, ἠθέλωμεν βεβαίως ἀπομακρύνει τοὺς ἀπρονοήτους γονεῖς ἀπὸ τῆς φθοροποιῆς ἀπαιτήσεως. ἐλευθερόντες τὰ τέκνα τῶν ἀπὸ μίαν πικροτέτην δυστυχίαν, ἧτις ἀφείκτως γεννᾶται εἰς τὸν ἀνθρώπον ἐκ τῆς κακῆς μορφώσεως τοῦ νοῦ τοῦ.

Ἔστιν ἀράγε τοῦτο τὸ μόνον αἴτιον, ἐκ ὧσιν φέρει πρόσκομμα εἰς τοῦ Γυμνασίου τὴν πρέπουσαν πρόδοον;

ἢ δυνατό τις εὐστόχως νὰ μάθῃ ἐρωτήτη. Ἀπαντῶμεν, ὅχι. Εἶναι καὶ ἄλλα αἴτια ἄλλ' ἢ τῶς ἢ ἀναφορὰ τούτων, ἀντὶ ὠφελείας, ἠθέλων ἐπιφέρει ζημίαν.

Ἐν τούτῳ, αἰσθάνομεθα τὴν ἀνάγκην ἑνὸς ἀντιρρῳτοῦ ὀργανισμοῦ, ὅστις δὲν ἐμπορεῖ ἄλλο, νὰ κατορθωθῆ, εἰμὴ διὰ τῆς ἐπιμελείας τῶν πολιτῶν, καὶ διὰ τῆς φιλοτιμίας τῶν διετόντων τὸ κοινωφελέστατον τούτου Καταστήμα. Εἰς αὐτῆς ὀργανισμὸς, ὀρίζων ἀκριβῶς τὰ καθήκοντα τοῦ Γυμνασίου, τῶν Καθηγητῶν, τῶν Διδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασίου, καὶ βυθίζων ἀξιοπρεπῶς τὰς μεταξὺ τούτων σχέσεις μετὰ πεινὴν ἀνάλογον καὶ δικαίαν, νομίζομεν ὅτι, ἐάν δὲν ἠδύνετο νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν του θέσιν, ἧτις ἀρμόζει εἰς τὴν φιλοκαλίαν καὶ εἰς τὸν ζῆλον τῶν Ἑρμοπολιτῶν, ἠθέλωμεν τὸν ἀλλοτρίωτον τακτοποιήσαι ἰκανῶς τὰς ἐργασίας του, προηγῶν θαυμάσιον μέγαν καὶ ἀφρόνους καρπούς. Οἱ δὲ ἐξεργόμενοι κατ' ἕτος μαθηταὶ, ἠθέλων ἀνεξικρέτως εἰσθαι ἱκανοὶ εἰς τὸ νὰ ἐπιδιδῶσιν εἰς ὅποιονδήποτε ἔργον, ἀναλόγως τῶν ὑλικῶν αὐτῶν μέσων καὶ τῶν φυσικῶν προτερημάτων.

Η ΠΟΙΚΗ ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗ.

«Εἶναι πιθανόν, εἰπέ τι, τῶν φιλοσόφων τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶρος, ὅτι, ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐσπούδαζον νὰ μάθουν τὰς ἠθικὰς ἀληθείας διὰ τῶν αὐτῶν μεθόδων καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμελείας, καθὼς σπουδάζουν τὰς μαθηματικὰς, θὰ εἶναι ἐμάθον μετὰ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν.»

Τῷ ὄντι ἡ ἠθικὴ εἶναι ἀληθὴς ἐπιστήμη· ἔχει ἀξιώματα, ἀφαιρισμοὺς, ὀρισμοὺς καὶ πείρας· ἔχει καὶ προβλήματα ἐπιδεκτικὰ τῶν αὐτῶν ἐξηκριβωμένων ἀποδείξεων, οἷα τὰ τῆς Γεωμετρίας.

Ὅλα τὰ ἀξιώματα εἶναι ἀληθεῖς ἀναντιρρῳτως ἀποδειγμέναι. Τὰ δὲ ἀξιώματα τῆς ἠθικῆς εἶναι πολὺ πλειότερα ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. Ἐξ αὐτῶν ἀναφέρω τινὰ ἐνεργῆ, πικτικτῆλητα, καὶ ἀποτελοῦντα τὴν βῆτιν τῆς καθολικῆς ἠθικῆς, εἰλημμέναι ἐκ τῶν διαφρῶν νομοθετῶν τοῦ κόσμου.

1. Μὴ κίμης εἰς τοὺς ἄλλους, ὅτι δὲν θέλεις νὰ σε κίμουν.

2. Κάμε και εἰς τοὺς ἄλλους ὅ,τι θέλεις νὰ σὲ κάμουν.

3. Γνώθι τὸν ἐαυτὸν σου.

4. Ἰθέλεις νὰ μαθῆς ἂν ὅποιονδήποτε ἔργον εἶναι καλὸν ἢ κακόν; Ἐρεύνησον τί μέλλει γενέσθαι ἂν ἕκαστος θελήσῃ νὰ τὸ πράξῃ.

5. Τὸ τίμον εἶναι τὸ ὠφέλιμον. Τὸ ὠφέλιμον εἶναι τὸ δίκαιον.

6. Τὰ πράγματα δὲν ταράττουν τοὺς ἀθρώπους, ἀλλ' αἱ περὶ τῶν πραγμάτων δοξαῖαι καὶ προλήψεις αὐτῶν.

7. Ἐκαστος δύναται ν' ἀπολάβῃ πάντοτε ὅ,τι δὲν θέλει, ὅταν δὲν θέλῃ παρά τὸ δίκαιον.

8. Ὅσος ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ πρώτου τὴν φωνὴν τῆς ἀρετῆς, πιθανὸν μὲν ν' ἀποθάνῃ τὸ ἐσπέρας, ἀλλὰ δὲν μεταμελεῖται διότι ἔζησε.

9. Ὁ καταδιώκων τοὺς ἀγαθοὺς ἀθρώπους, καταπολεμεῖ τὸν οὐρανόν.

10. Ἡ φρόνησις δὲν προστάζει τ' ἀδύνατα, διὰ τοῦτο εἶναι εὐκόλον νὰ ὑπακούσῃ τις εἰς αὐτήν.

11. Τρία πράγματα ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται πρὸ πάντων ὁ συνετός ἀνθρώπος: δηλαδὴ τοὺς νόμους, τοὺς μεγάλους ἀνδρας καὶ τοὺς λόγους τῶν ἀγαθῶν ἀθρώπων.

12. Ὅταν πρόκειται λόγος περὶ τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος, μὴ βουλεύου, ἀλλὰ κινδύνευε.

13. Τὸ ἀναγκαιότερον μάθημα εἶναι τὸ νὰ μάθῃ ὁ ἀνθρώπος νὰ λησμονᾷ τὰ κακά.

14. Ἀπὸ ὅλων τοὺς ἀθρώπους μόνος ὁ δίκαιος ζῆ ἀταράχως καὶ δίχως ἐλέγχων τοῦ συνειδήτου.

15. Ὅλα τὰ κρίματα (jugements) τοῦ ἀθρώπου πρέπει νὰ ἔχουν τὴν θάσιν των ἐπάνω εἰς ἀρχὰς ἐναργεῖς. Αἱ ἀρχαὶ αὗται εὐρίσκονται εἰς τὴν συνειδήτην του.

16. Ἄν δὲν ὀδηγηθῆς καθ' ὅλα ἀπὸ τὸ κριτήριον τῆς συνειδήσεως, αἱ πράξεις σου θὰ καταπολεμοῦν τοὺς συλλογισμούς σου.

17. Δὲν εἶναι ἄλλο τι τὸ δίκαιον (droit), παρὲς ἢ ὁμολογουμένη τῆς δικαιοσύνης ὠφέλιμα.

18. Ὁ σκοπὸς τῆς πολιτικῆς κοινωνίας εἶναι ἡ κοινὴ εὐδαιμονία.

ΦΙΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τὸ βρέφος

Τὸ βρέφος, εἰς τὴν κυλιζὴν τῆς μητρὸς πλῆει εἰς ἓνα ὑγρὸν, καὶ δὲν ἀναπνεῖ, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν δύο γαστριδιῶν τῆς καρδίας, εὐρίσκεται μία αὐγοειδὴς τρίπα, καὶ ἀπὸ αὐτὴν περᾶ τὸ αἷμα, καὶ κυκλοφορεῖ εἰς ὅλον τὸ σῶμα, χωρὶς νὰ περᾶσῃ ἀπὸ τοὺς πνεύμονας, καὶ ἀφοῦ γεννηθῇ, τότε τὸ αἷμα πιάνει τὸν δρόμον τῶν πνευμόνων. Ὁ ἀνθρώπος ἀνοίγει τὰ ὀμμάτια του, εὐθὺς ἀφοῦ γεννηθῇ, ὁμοίως δὲν διακρίνει τίποτε· διότι δὲν τὰ προσηλόνει εἰς κανένα πρᾶγμα· τὸ ὄργανον ἀκομῆ εἶναι ἀτελές· δὲν ἀρχίζει νὰ αἰσθάνεται, καὶ νὰ γελά, εἰμὴ μετὰ σαράντα ἡμέρας· τότε ἀρχίζει νὰ προσηλόνῃ τὰ βλέμματά του εἰς τὰ πλέον λαμπρὰ ἀντικείμενα καὶ νὰ στρέφῃ συχνὰ τὰ ὀμμάτια του πρὸς τὸ φῶς, καὶ πρὸς τὰ παράθυρα.

Εὐθὺς ἀφοῦ γεννηθῇ τὸ βρέφος, δὲν πρέπει νὰ τὸ βιζάνουν, ἀλλὰ νὰ τὸ ἀφίνουν νὰ ἐκβάλῃ τὰ πρῶτα περιττώματα τοῦ στομάχου, ὅθεν ἄς τὸ κάμουν νὰ καταπῆρ ὀλίγα σταλαγματίας κρηπίου μὲ σάκχαριν, καὶ μετὰ δέκα, ἢ δώδεκα ὥρας, ἄς ἀρχίσουν νὰ τὸ βιζάνουν. Μόλις ἀρχίζει ν' ἀπολαμβάνῃ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ν' ἀπλόνῃ τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς πόδας, καὶ εὐθὺς τὸ βάλλουν εἰς τὰ δεσμά, τὸ κεφαλοδέουον, καὶ πολλὰκις, τόσον σφιγκτὰ, ὥστε σφίγγονται καὶ τὰ κόκκαλα· καὶ στενοχωρεῖται ὁ ἐγκέφαλος καὶ τοῦτο προξενεῖ πολλὰκις αἰφνῆδιον ληθαργίαν καὶ ἐπικίνδυνον. Μετὰ τὸ σῶμα του ὅλο, τυλιγμένον τὸ δυστυχὲς βρέφος μένει εἰς παντελῆ ἀκίνητην καὶ εἶναι εὐτυχέστατον, ἂν δὲν τὸ σφίγγουν τόσο, ὥστε νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ ἀναπνέῃ. Λέγουσι, ὅτι τὸ κίμνον τοῦτο, διὰ νὰ μὴν γίνωνται στραβὰ τὰ μέλη. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο, ὅπου συνειθίζεται εἰς τὰ τοιαῦτα τυλίγματα, ἐκεῖ εὐρίσκονται καὶ πλεῖστοι κρηπίδοι, στραβοπόδαί, κ. τ. λ. Τῶν ἄλλων ζώων ὅτεροι δὲν τυλίσσονται, καὶ ὁμοίως τὰ μέλη των δὲν γίνονται στραβὰ. Ὅσα βρέφη ἔχουσιν τὴν ἐλευθερίαν νὰ κινῶσι τὰ μέλη των, γίνονται δυνατώτερα, παρ' ὅσα τυλίσσονται· διότι ἡ ἐλλειψὶς τῆς κινήσεως βραδύνει τοῦ σώματος τὴν αὔξησιν.

Τὰ βρέφη πρέπει νὰ τρέφονται συχνὰ, νὰ βιζάνουν εἰς κάθε δύο ὥρας, καὶ τὴν νύκτα, ὅταν ἐξυπνίζονται. Β' 6

τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ζωῆς του κοιμάται πολὺ καὶ νύκτα, καὶ ἡμέραν, καὶ φαίνεται, ὅτι ἡ πείνα τὸ ἐξυπνίζει· εἶναι δὲ ὠφέλιμος εἰς αὐτὸ ὁ ὕπνος. Εἰς τὴν κοίτην, πρέπει νὰ τὸ κουνοῦν ὀλίγον, διὰ νὰ μὴ ταράττεται ὁ ἐγκέφαλος. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ τὸ ἀφίουν νὰ κοιμάται παρὰ πολὺ, διὰ νὰ μὴ βλαφθῇ ἡ κρᾶτις τοῦ. Ὄταν εἶναι εἰς τὴν κοίτην, τὸ φῶς· πρέπει νὰ εἶναι ἴσα εἰς τὰ ὀμμάτιά του· διότι, ἂν ἴηται δίπλα, ἀναγκάζομενον νὰ στρέφῃ τὰ ὀμμάτιά του πρὸς τὸ φῶς, ἢ μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀλλοθιῶρον. Ἡ τροφή του πρέπει νὰ ἴηται γάλα ἕως εἰς τὸν τέταρτον μῆνα. Εἰς πολλοὺς τόπους τὸ βυζάνου ἕως εἰς τὸν χρόνον· οἱ ἄγριοι τοῦ Καναδά τὸ βυζάνου ἕως εἰς τὸν ἑξῆστον χρόνον.

ἨΘΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

Ὁ ἐξηγορασμένος δοῦλος.

Εἶναι πολλοὶ ἄνθρωποι οἵτινες ὅταν φθάσουν ποτὲ νὰ κάμουν κανένα καλὸν εἰς τοὺς ἄλλους, τὸσον δημοσίως τὸ καυχῶνται, ὥστε κάμουν τὸν εὐεργετηθέντα νὰ ἐντρέπεται, καὶ διὰ τὴν ματαιότητά των καὶ ἀλαζονεῖαν χάουσι ὅλον τὸν μισθὸν τῆς ἐλευθεριότητος των καὶ εὐποιεῖς. Τοῦναντίον, ἔλεγεν ὁ Σενέκας ὅτι ἡ εὐεργεσία πρέπει νὰ κλείῃ τὸ στόμα τοῦ ποιούντος αὐτήν, καὶ νὰ τὸ ἀνοίγῃ εἰς τὸν λαμβάνοντα· καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἰδῆ ἀπὸ ἐν ἀξιωματημόνευτον παράδειγμα, πόσον ἐντετυπωμένον εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν του τὸ τοιοῦτον Γνωμικὸν ἕνας μέγας ἄνθρωπος τοῦ καιροῦ μας, καὶ τίνι τρόπῳ ἤξευρε νὰ τὸ ἀποδείξῃ καὶ μετὰ τὸ ἔργον.

Ἐρίστικόμενος οὗτος εἰς Μαρσαλίαν, καὶ ὑπάγων μίαν ἑρπὴν τὸ καλοκαίρι πρὸς τὸ ἑσπέρας διὰ περιδιάβαιον εἰς τὸ παραθαλάσιον, ἠθέλησε νὰ ἐπιβῇ εἰς πλοίαριον, καὶ νὰ περιηγηθῇ τὸν λιμένα. Ἐνῶ ἐζήτει ὁδηγόν τινα, βλέπει νεανίσκον ὠραῖον τὴν ὄψιν, καὶ χαρίεντα τὸν τρόπον, ὅστις προσφέρεται νὰ τὸν δουλεύσῃ. Σιτυτάζωντάς τον ἀτενῶς, καὶ παρατηρήσας ὅτι ἦτον πολλὰ πεπαιδευμένος καὶ κόσμιος, καθὼς δὲν συνηθίζουσαν νὰ ἴηται οἱ γεννημένοι εἰς τοιαύτην ποταπὴν κατάστασιν: Σὺ δὲν φαίνεσαι ναύτης, τοῦ εἶπε, καὶ συμπροκίνω ὅτι μετέρχεσαι τὸ ἔργον τοῦτο μᾶλλον πρὸς ἡδονὴν, παρὰ κατ' ἐπάγγελμα. Ἐγὼ κατὰ

ἀλήθειαν δὲν ἐγεννήθην, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· εἰς τοιαύτην χαμερπῇ κατάστασιν, μήτε ἐπαγγέλομαι αὐτὴν τὴν τέχνην, ἀλλ' ἡ δυστυχία τοῦ πατρὸς μου με ἐβίβισε νὰ τὴν μάθω, διὰ νὰ ἔχω καὶ ἐξ αὐτῆς κανένα κέρδος εἰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας. Καὶ ποία δυστυχία εἶπεν ὁ ξένος, συνέβη εἰς τὸν πατέρα σου; Αὐτὸς εἶναι αἰχμάλωτος, ἀπεκρίθη ὁ νεανίσκος μετὰ δακρύων· ἐγὼ δὲ δὲν ἔχω τὸν τρόπον νὰ τὸν ἐξαγοράσω, ἂν δὲν τὸ κατορθώσω μετὰ τὸ ἔργον μου, καὶ μετὰ τοὺς κόπους μου. Αἰχμάλωτος! ἀπὸ πόσον καιρὸν καὶ ποῦ; — Ἀπὸ ἑξήμηναις εἶναι σιδηροδέσμιος εἰς Ταυτάν. Ἀποκτήσας διὰ τῆς ἐπιμελείας του καὶ οἰκονομίας ἐν μικρὸν κεφάλαιον, τὸ ἐφόρτωσεν εἰς καράβι, τὸ ὁποῖον ὑπήγαγεν εἰς Σμύρνην, ὅπου ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς· διὰ νὰ ὠρελθῇ καλλήτερον μετὰ τὴν ἀγγινοῖάν του. Ἀλλὰ τὸ καράβι ἐλήφθη ἀπὸ τοὺς Βαρβάρους, καὶ αὐτὸς ἠχμαλωτίσθη μετὰ ὄλους τοὺς ἄλλους. Δύω χιλιάδες σκουδα ζητυῦνται διὰ τὴν λύτρωσίν του· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἔλαθε μετ' ἐχυτοῦ σχεδὸν ὅλην του τὴν περιουσίαν, ἡμεῖς εἴμεθα πολλὰ μακρὰν ἀπὸ ταύτην τὴν ποσότητα· μολοντοῦτε ἡ μήτηρ μου, καὶ αἱ δύο ἀδελφαὶ μου μοχθοῦσι νυκτὸς καὶ ἡμέρας διὰ νὰ τὴν συναθροίσωσι, τοῦτο αὐτὸ κάμενε καὶ ἐγὼ, προσπαθῶν νὰ κερδίσω ὅσα δύνημαι ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας. Ἐνομίζουσαν κατ' ἀρχὰς νὰ ἠμπορέσω νὰ τὸν ἐλευθέρωσω μετὰ νὰ γίνω εἰς τὸν τόπον του ὑποχείριος· ἀλλὰ τὸ ἔμαθεν ἡ μήτηρ μου, ἡ τὸ ὑποπτεύθη, καὶ μετὰ ἐπληροφόρησεν ὅτι ὁ σκοπὸς μου ἦτο μάταιος· πλὴν φοβουμένη εὐλόγως ὅτι ἐμελέτουσαν μετὰ κάθε τρόπον νὰ κάμω τὴν δοκιμὴν ἐπιμελήθη νὰ δοθῇ προσταγὴ εἰς ὄλους τοὺς νυχάρχους νὰ μὴ με δεχθῇ οὐδεὶς αὐτῶν εἰς τὸ καράβι του. — Ἐλαβες δὲ αὐτὸν ποτὲ καμμίαν εἶδῃσιν; Ἡξέυρεις ποῖον δουλεύει, καὶ τίνι τρόπῳ τὸν μεταχειρίζονται; — Αὐτὸς δουλεύει τὸν ἐπιστάτην τῶν βασιλικῶν περιβολίων, ἀπεκρίθη ὁ νεανίσκος, καὶ τὸν μεταχειρίζονται φιλανθρώπως, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι δι' ἐκεῖνον κατὰ πολλὰ μικρὰ παρηγορία· εἶναι ὅμως δέσμιος, καὶ μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀγαπημένην του γυναῖκα, καὶ ἀπὸ τρεῖς υἱοῦς ὁποῖου; πάντοτε ἠγάπησε θερμότατα. — Πῶς ὀνομάζεται; — Ροβέρτος. — Ποίας ἡλικίας; — Ὀλίγον ἀπέχει ἀπὸ τοῦ; πενήντην πέντε χρόνους. — Σὺ εἶσαι τῶντι ἀξίος καλλητέρας τέχνης· ἐγὼ σοῦ τὴν εὐχομαι ἐξ ὅλης ψυχῆς, καὶ ἀποδύλεψω

εις τὴν ἀρετὴν σου, ἤθελα τυλμήσῃ μάλιστα καὶ νὰ σοῦ τὴν προμαντεύσω.

Ἀπὸ ἐφθασεν ἡ νύξ, ὁ ξένος τὸν ἐπρόσταξε νὰ ἐκβῆ εἰς τὴν ξηρὴν, καὶ ἐξελθὼν ὀγλήγορα ἀπὸ τὸ πλοιάριον, δὲν τοῦ ἔδωκε κἀν καιρὸν νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν σακκούλιον, ὅπου τοῦ ἄφησεν εἰς πληρωμὴν. Ἦσαν εἰς αὐτὸ ὀκτώ Δουγγικὰ χροῦτᾶ καὶ δέκα σκούδα. Καταπεπληγμένος ὁ νέος ἀπὸ μίαν τοικύτην γενναϊότητα, ὑπῆγεν εἰς ἀναζήτησίν του ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διὰ νὰ τὸν συναπαντήσῃ πάλιν, καὶ νὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπέτυχε ποτέ.

Μετὰ δύο μῆνας, ἐνῶ μίαν τῶν ἡμερῶν αὕτη ἡ τιμημένη οἰκογένεια εἰς πτωχικὸν δωμάτιον ἐκάθηντο εἰς λιτὴν τράπεζαν, ἰδοὺ ἔρχεται ἐξαίφνης ὁ Ῥοβέρτος ὁ πατὴρ καὶ οἰκοδεσπότης. Μίαν βοὴν χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως βῆλλοντες δὲν τολμοῦσι νὰ δώσωσι πίστιν εἰς τοὺς ἰδίους ὀφθαλμούς. Ἐκεῖνος ἐναγκαλιζόμενος ποτὲ μὲν τὸν ἕνα, ποτὲ δὲ τὸν ἄλλον ἄχ! συμβία μου! λέγει, ἄχ! τέκνα μου! πόσον ὑπόχρεος εἶμαι εἰς τὴν εὐσπλαχνίαν σας, καὶ εἰς τὰς ἐγκαρδίους ὑμῶν φροντίδας! Ἀλλὰ πῶς ἄρχαγε, πῶς ἐδυνήθητε τόσο ὀγλήγορα νὰ με λυτρώσητε, πῶς νὰ μοῦ στείλητε τόσο βοήθειαν; Ἡ ποσότης τῶν χρημάτων διὰ τὴν ἐξαγόρασίν μου, τὰ πεντήκοντα Δουγγικὰ εἰς ἐφόδιόν μου, τὰ ἰμάτια ταῦτα, ὁ προπληρωθεὶς ναῦλος, αὐτὰ ὅλα μὲ καταπλήττουσιν, ἀγκαλὰ εἰς ποίαν κατάστασιν, εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν σὰς βλέπω ἐξ αἰτίας μου κατηντημένους! Τὸ πλῆθος καὶ ἡ ὄρμη τοῦ πόθου δὲν ἀφήνει εἰς τὴν γυναῖκα δύναμιν διὰ νὰ ἀποκριθῇ. Τρέχει εἰς τὸν λαμόν του, καὶ τὸν ἐρέχει μὲ τὰ δάκρυά της· αἱ θυγατέρες ἀκολουθοῦσι τὸν κλαυθμὸν τῆς μητρός· ὁ υἱὸς μένει ἀκίνητος καὶ ὀλιγοθυμεῖ.

Τὰ δάκρυα ἐπιστρέφουσι τέλος εἰς τὴν γυναῖκα τὴν φωνὴν καὶ τὸν λόγον· ἐναγκαλιζέται πάλιν τὸν ἄνδρα της, κυττάζει τὴν υἱὸν της, καὶ δακτυλοδείχουσα αὐτὸν τῷ πατρί· ἰδοὺ λέγει, ἰδοὺ ὁ ἐλευθερωτὴς σου. Δύο χιλιάδες σκούδα ἐζητοῦντο διὰ τὴν ἐξαγόρασίν σου ἡμεῖς ἕως τῶρα δὲν εἶχαμεν φθάσει μήτε εἰς τὸ ἡμισυ· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ ὅσα ἐσανάξαμεν, τὸ περισσώτερον μέρος χρεωστεῖται εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ υἱοῦ σου. Οὗτος ὁ φίλτατος υἱὸς εὗρεν βῆμα ὑπερασπιστᾶς, οἵτινες παρακινήθητες ἀπὸ τὰς ἀρε-

τὰς του, τὸν ἐβοήθησαν. Αὐτὸς ἐμελέτα κρυφίω, ἐξ ἀρχῆς νὰ ἐαλοθῆ εἰς τὸν τόπον σου· εἰς τοῦτον ἡμεῖς βέβαια ὀρεόμεν τῶρα τὴν σωτηρίαν σου, καὶ αὐτὸς βέβαια, αὐτὸς μὲ τὴν σωπὴν του ἠθέλησε νὰ μᾶς ἔλθῃ ἐξαίφνης καὶ ἡ χαρὰ. Ἰδὲ πῶς τρεπίττεται ἡ ψυχὴ του· ἀλλ' ἂν σπεύσωμεν νὰ τὸν βοηθήσωμεν. Αἱ ἀδελφαὶ ἤδη κατεγίνοντο εἰς τοῦτο· συντρέχουσι καὶ οἱ γονεῖς, καὶ ὅμι χωρὶς δυσκολίαν, ἐπιτυχον νὰ τὸν διεγείρουν ἀπὸ τὴν ὀλιγοθυμίαν του. Στρέφει τότε πρὸς τὴν πατέρα τὰ ἀσθενῆ ὀρμάτιά του, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀκμήν δύναμιν νὰ λαλήσῃ.

Ὁ πατὴρ ἐντροσύτῃ γίνεται σκυθρωπὸς καὶ σιωπῶν, καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν περ-ᾶ αἰφνῆδώς εἰς τὴν σύγχυτον, καὶ λύπην. Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς αὐτὸν λέγει του μετὰ θυμοῦ ἄχ ταλαίπωρε! λάλει, εἰπέ, τί ἔκαμες; Ἐγὼ βέβαια δὲν ἠμπορῶ νὰ τοῦ εἶμαι χρωστὴς διὰ ταῦτα μου τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις μοῦ ἦτον τόσο ἰσχυρὴ, χωρὶς νὰ τρομάξω. Πῶς ἐτόλμητες νὰ κρύψῃς τὰ πάντα εἰς τὴν μητέρα σου· ἐάν δὲν ἤθελες μὲ ἐξαγοράσῃ μὲ κἀνὲν ἐγκλημα; Υἱὸς ὦν ἐνὸς δυστυχοῦς δεσμίω, καὶ εἰς ἡλικίαν τόσο νεαρὴν, δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ ἐφθασες μὲ τιμημένους τρόπους νὰ ἀποκτήσῃς τόσο μεγάλην πλοῦτητα χρημάτων. Τρίμω συλλογίζομενος μήπως ἢ πρὸς ἐμὲ ἀγάπη σου ἐδυνήθη νὰ σὲ φέρῃ εἰς τι κακούργημα. Ἐλευθέρωσόν με παρέρθεις ἀπὸ ταῦτα τὴν ἀπορίαν, ἔτο ριλαλήθεις, καὶ καλλίτερο! . . . Ἄχ ὄχι! ἡσύχασον πάτερ μου, ἀποκρίνεται σηκωόμενος· μὲ δυσκολίαν ἀγκαλιὰται τὸν υἱὸν σου. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀνάξιος τοῦ ὀνόματος τοῦτου· ἀλλὰ μήτε εἰς ἐμὲ, μήτε εἰς ἄλλον τινὰ ἀπὸ ἡμᾶς, εἶται ὑπόχρεως τῆς σωτηρίας σου. Ἄλλος εἶναι ὁ εὐεργέτης μας, καὶ ἐγὼ τὸν γνωρίζω καλά. Ἄχ! μητέρα μου! ἐκεῖνος ὁ ξένος, ὃς τις μὲ τότεν γενναϊότητα μοὶ ἐχάρισε τὸ σακκούλιον, μὴ ἔκαμεν ἐν ταῦτῳ πολλὰς καὶ διαφόρους ἐρωτήσεις. Ἀπὸ αὐτὸν βέβαια τῶρα προέρχεται ἡ εὐτυχία μας. Ἄχ! ἂν ἐδυνάμην νὰ τὸν ἀπαντήσω πάλιν! ἂν ἐδυνάμην! . . . Ἀλλὰ δὲν θέλω ἀμελήσει κἀμμίαν ἐρευναν διὰ νὰ λάβω τοῦλάχιστον εἰδήσιν τινὰ δι' αὐτόν. Διηγείται ἔπειτα εἰς τὸν πατέρα του ὅσα τῷ συνέβηκαν μὲ τὸν ἀγνωρίστον ἐκεῖνον, καὶ οὕτω τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ κάθε φόβου καὶ ὑποψίας.

Μετὰ δύο χρόνους ἀνωφελοῦς ἐρευνῆς αὐτὸς τὸν συναπαντᾷ ἐν πρώτῃ εἰς τὸν λιμένα. Ἄχ! βασιλέα μου, καὶ μόνε εὐεργέτα μου, τὸ στήριγμά μου, ἡ ζωὴ μου, τὸ ὄλον

μου! . . . Αὐτὰ ἡμπόρετε νὰ εἰπῆ, πύτων εἰς τοὺς πόδας
 του καὶ ἀγκυλιάζων αὐτοὺς μὲ δειλίῃν ψυχῆς. — Τί ἔπα-
 θες; τί εἶναι τοῦτο; εἶπεν ὁ ξένος, σκόνοντίς τον. — Ἄ-
 κριέ μου! δύνασαι νὰ τῆ ἀγνοῆς; ἀλητιμόνητες πικράπα-
 σιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀγίου Ροβέρτου, τὸν ὁποῖον ἐξηγόρασες μὲ
 τοσαύτην γενναϊότητι! Λαθίνεσαι, φίλε, ἐγὼ εἶμαι ξένος
 πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐδῶ φερμένος. — Τοῦτο ὑπάγει πολλὰ
 καλὰ· ἀλλ' ἐνθυμηθεὶ ὅτι πρὸ εἴκοσιν ἔξ μῆνας ἦτον ἐδῶ·
 ἐνθυμηθεὶ τὴν περιήγησιν εἰς τὸν λιμένα τὴν ὁποῖαν τότε
 ἔκαμες, τὸ σακκούλιον ὅπου μοὶ ἐχάριτες, καὶ εἶναι ζωντα-
 νῶν ἔξειξας εὐσπλαγγίαν διὰ τὴν συμφορὴν τοῦ πατρὸς μου·
 ἐνθυμηθεὶ τὰς ἐπιμελεῖς ἐρωτήσεις, ὅσας μοὶ ἔκαμες ἐπά-
 να εἰς ὅσα εὐδυνάτω νὰ τοὶ δώσωσι φῶς διὰ νὰ τὸν ἐλευθε-
 ρώτης. Μὲ τοῦτο ἐπροξένησας τὴν εὐτυχίην μιᾶς ὀλοκλή-
 ρου οἰκογενείας, παρὰ τὴν παρουσίαν σου μόνην, διὰ νὰ
 σοὶ ἐξηγήσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν εὐγνωμοσύνην της. Δέομαι
 σου οὖν, μὴ μὸς ὀστερήσῃς τοῦ εὐκταιστάτου ἡμῖν τούτου
 καλοῦ. Ἔρχου. . . — Σιγὰ σιγὰ φίλε· εἶναι πολλὰ εὐκο-
 λον νὰ ἀπατηθῆς αὐτοῦ. — Ὀχι, δὲν ἀπατῶμαι βέβαια.
 — Τὸ πρόσωπόν σου εἶναι κατὰ πολὺ βελθέως ἐντετυπω-
 μένον εἰς τὴν καρδίαν μου. Ἔρχου παρκαλῶτε . . . καὶ
 ἄρχισε νὰ τὸν κρατῆ ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ νὰ τοῦ κάμνη
 φιλικὴν τινὰ δυναστείαν διὰ νὰ τὸν τραβίσῃ μεθ' ἑαυτοῦ.
 Βλέποντες τὴν φιλονεικίαν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων τοὺς
 περιεκύκλωσαν. Ὁ ξένος ἦτον εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δό-
 ξης του, ἀλλ' ἀντὶ νὰ κενοδοξῆ ἔλαβε τὴν εὐτολίμην νὰ
 ἀντισταθῇ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κινήματα μιᾶς δικαίας ἡδονῆς,
 καὶ νὰ θελήσῃ νὰ μεῖνῃ κρυμμένος. Ἠκολούθει οὖν νὰ πα-
 λεύῃ ἐπιτηδείως κατὰ τοῦ νεανίσκου, ἕως οὗ εὐρὼν εὐκαι-
 ρίαν, ἀνακατάβῃ μεταξὺ εἰς τὸ πλῆθος καὶ ἔγινεν ἀφαντος.
 Αὐτὸς ἤθελεν εἶναι κρυμμένος ἄχρι τοῦ νῦν, ἀν εἰς τὸν
 θάνατον ἐνὲς ἐμπορίου ἐκ τῆς Μαρσαλίας, οἱ ἀνθρώποι του
 εὐρόντες μεταξὺ εἰς τὰ ἄλλα χαρτὰ μίαν σημείωσιν ἀπὸ
 7, 500 ἀράγκα σταθθέντα πρὸς τὸν Ροβέρτον Μαῦν ἀπὸ
 Κάδιττς, δὲν ἤθελαν τοῦ ζητήσῃ λογαριασμὸν περὶ τούτου.
 Ὁ περιφνημος αὐτος τραπεζίτης Ἀγγλὸς ἀπεκρίθη ὅτι τὰ ἐμε-
 ταχειρίσθη διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ
 Κυρίου Κάρλου τοῦ Σενοντὰτ Βαρνόνου τοῦ Μοντεσκιού, Προέ-
 δρου τοῦ ἐν Βουρδῶ Παρλαμέντου, ἀνδρα τινὰ ἐκ τῆς Μαρ-
 σαλίας ὀνομαζόμενον Ροβέρτον, δέσμιον εἰς Τευτάν. Ἐκεῖ-
 νος ὁ ἐνδοξὸς ἄνθρωπος ἐσυνήθισε νὰ πηγαίη ἐξ ὅτε εἰς ἐπι-

σκεψιν τῆς ἀδελφῆς του, τὴν Κυρίαν Ἐρικτοῦρτ ὑπανδρου-
 μένην εἰς Μαρσαλίαν. Τὸ γενναῖον ἔργον, ὅπερ ἐκεῖ ἔκαμεν
 καὶ ἡμεῖς τώρα ἐδιηγῆθημεν, δὲν εἶναι βέβαια ὀλιγώτερον
 ἀξιέπαινον παρὰ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, δι' ὧν ἔγιναν
 ἀθάνατος.

ἌΝΘΗ.

ἌΝΘΗ. Τὰ ἀθώτατα καὶ ἀπλούστατα ὄλων τῶν δημι-
 ουργημάτων, παίγνια τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καλλωπίσματα
 τοῦ τάφου, καὶ σύντροφοι τῶν κρουσῶν λειψάνων εἰς τὴν
 νεκροθήκην! Ἄνθη, προσφιλέστατα εἰς τὸν χυδαῖον, καὶ
 περισπούδαστα εἰς τὸν βαθύνοα ὄπαδον τῆς ἐπιστήμης!
 Ἄνθη παντὸς φθοροῦ πράγματος τὰ πλεον ἐπουράνια!
 Ἄνθη, τὰ ὁποῖα ἀδικαίπτως ἀνοψίνου εἰς μὲν τοὺς οὐρα-
 νοὺς τὰ εὐγνώμονα, εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον τὰ ἰλαρά των
 θλέματα· μέτοχοι τῆς ἀνθρωπίνου χαρᾶς, παρηγορηταὶ
 τῆς ἀνθρωπίνου λύπης· σύμβολα κτητέλληκα καὶ τῶν
 θριάμβων τοῦ νικητοῦ, καὶ τῶν ἐρυθρημάτων τῆς νεάνιδος
 νύμφης, εὐπρόσδεκτα εἰς τὰς πληθούσας αὐλὰς, καὶ χα-
 ρίεντα εἰς τοὺς μονήρεις τάφους! Τὰ ἄνθη σημαίνουν εἰς
 τὸν τόμον τῆς φύσεως, ὅτι ἡ φράσις ἁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν,
 εἰς τὸν τόμον τῆς ἀποκαλύψεως. Ὅσοια ἔρημος ἤθελεν
 εἶσθαι κόσμος χωρὶς ἄνθος! Ἦθελεν εἶσθαι πρόσωπον χω-
 ρὶς μειδιάμα, συμπόσιον χωρὶς φιλοφροσύνην. Δὲν εἶναι
 τὰ ἄνθη οἱ ἀστέρες τῆς γῆς, καὶ δὲν εἶναι οἱ ἀστέρες μας
 τὰ ἄνθη τοῦ οὐρανοῦ; Δὲν ἤμπορεῖ τις ἀκριβῶς νὰ θεωρήσῃ
 τὴν κατασκευὴν ἄνθους χωρὶς νὰ τὸ ἀγαπήσῃ. Αὐτὰ πα-
 ριστάουσι καὶ δηλοποιοῦσι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν
 δημιουργίαν, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν λαμβάνει ὁ ἄνθρωπος
 καὶ φανερώνει ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον του· διότι αὐτὰ
 πρῶτον διεγείρουσι εἰς τὴν νῦν αἴσθησιν τοῦ ωραίου καὶ
 ἀγαθοῦ. Τὸ ἀνωφελές αὐτῶν ἀνθῶν εἶναι ἡ κομψότης
 καὶ μεγάλη ωραιότης των· καθότι μᾶς ὀδηγοῦν εἰς δια-
 λογισμοὺς γενναϊότητος καὶ ἠθικῆς καλλονῆς· ἀποκεχω-
 ρισμένους καὶ ἀνωτέρους πάσης ἰδιοτελείας· ὥστε εἶναι
 ωραῖα μαθήματα εἰς τῆς φύσεως τὸ βιβλίον, διδάσκοντα
 τὸν ἄνθρωπον ὅτι δὲν ζῆ ἀπὸ ἄρτον ἢ ἀπὸ ἄρτον μόνον,
 ἀλλ' ὅτι ἔχει καὶ ἄλλην παρὰ τὴν σωματικὴν ζωὴν.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΙΔΗΣΙΣ.

Λόγος γίνεται πολὺς εἰς Ἀγγλίαν περὶ ἑνὸς νέου κομήτου. Ἡ ἔφημερίς Σημαία (Standard) ἀναφέρει μίαν ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Σούθ διευθυντοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου, διαλαμβάνουσαν τὴν ὥραν τῆς ἐμφανίσεως καὶ θέσιν καὶ μέγεθος αὐτοῦ κατ' αὐτὴν κομήτης παρόμοιος εἰς τὸ ἡμισφαίριόν μας δὲν ἐφάνη πρὸ 20 περίπου ἑνιαυτῶν. Ὁ Χρόνος (Times) προσθέτει·

« Κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν Ἀγγλῶν ἀστρονόμων ὁ κομήτης οὗτος τὴν νύκτα τῆς 27 Ἰουλίου θέλει διέλθῃ πλησίον ἀπὸ τὴν γραμμὴν τῆς τροχιάς τῆς γῆς εἰς ἀπόστασιν 5,800,000 μιλίων· ἡ διάμετρος τοῦ πυρῆνός του εἶναι ἰσομεγέθης μὲ τὴν διάμετρον τῆς γῆς. Κατὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κ. Βισχόπ, γενομένας ἀπὸ τὸ ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Ρέτζεντ-Πάρκ, ὁ κομήτης τὴν νύκτα τῆς 17 Ἰουνίου εὑρέθη 38,000,000 μίλια μακρὰν τοῦ Ἡλίου, προχωρῶν μὲ ταχύτητα ταυτάτην, ὡς τε 151,000 μίλια τὴν ὥραν μόνον ἐξαρκούσι. Τὴν 12 Ἰουλίου θέλει εὑρεθῆ μόνον 2,400,000 μίλια μακρὰν τῆς τροχιάς τῆς γῆς, εἰς τρόπον ὡς τε ἡ οὐρά του θέλει ἐγγίσει τὸ μέτρον ἐλευσομένου Φευροαρίου, 1846.

Καίρις εἰς τὴν λογαριασμὸν τοῦτον καμμία σύγκρισις μὲ τὴν γῆν μας δὲν μᾶς ἐπαπειλεῖ πλέον, καὶ θέλει περάσει πάλιν καὶ οὗτος ὁ κομήτης χωρὶς νὰ ἐπιβεβαιώσῃ καμμίαν δημώδη προφητείαν καὶ γυναικεῖον τρόμον. Τοῦνῆσαι πιθανότατα : μεταβολὰς τινὰς εἰς τὴν ἀτμοσφαιρὰν μας, καὶ ἄλλα τινὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα.

(Ἐκ τοῦ Ἐρκριστοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.)

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Δευτέρα ἔκδοσις ἠθικῆς Φιλοσοφίας γενικῆς καὶ μερικῆς πρῶτον ἐν Βενετίᾳ τυπωθεῖσα κατὰ τὸ 1818, καὶ ἀφιέρωσις τῷ ἀοιδίμῳ Πατριάρχῃ Κυρίλλῳ. Ἡ ἀφιέρωσις αὐτοῦ.

Περιέχει δὲ τὸ μὲν πρῶτον μέρος, περὶ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν· περὶ τῆς ἠθικῆς ἀπάτης καὶ ἀληθείας· περὶ τῆς

φυσικῆς δικαιοσύνης τῶν ἀνθρωπίνων ἠθικῶν πράξεων· περὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου· περὶ ἀρετῆς· περὶ νόμου καὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν αὐτοῦ· περὶ τῶν ἐκ τοῦ φυσικοῦ νόμου καὶ τῆς λογικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου πηγάζοντων καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου· περὶ ἀγνοίας ὑπερβλητῆς καὶ ἀνυπερβλήτου· περὶ μεταβολῆς νόμων· περὶ ὑποχρεωτικῆς δυνάμεως τῶν νόμων· περὶ ἀναθέσεως αἰτίας ἐν ταῖς ἠθικαῖς πράξεσι· περὶ τοῦ ὅτι ἀτομικῶς θεωρουμένων τῶν ἠθικῶν πράξεων δὲν εἶναι οὐδεμία ἀδιάρροος· περὶ βραβείων καὶ ποινῶν· περὶ τῆς μετὰ θάνατον ἀνταποδόσεως· περὶ εὐδαιμονίας· περὶ συνειδήσεως.

Τὸ δὲ δεύτερον, περὶ τῶν εἰς Θεὸν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου· περὶ τῶν θείων τελειοτήτων· περὶ θρησκείας καὶ λατρείας Θεοῦ· περὶ τῶν εἰς ἑαυτὸν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου· περὶ τοῦ εἰς ἑαυτὸν πρώτου καθηκόντος τοῦ ἀνθρώπου· περὶ τῶν προσωπικῶν ἀρετῶν· περὶ εὐσεβείας· περὶ τῆς ἐπιμελείας τοῦ σώματος· περὶ τῆς ἀρέτρου φιλοζωίας· περὶ φροντίδος τῶν ὑπαρχόντων· περὶ τιμῆς· περὶ μετριοφροσύνης· περὶ ἀτραξιᾶς ψυχῆς· περὶ σταθερότητος· περὶ μεγαλοψυχίας· περὶ φρονήσεως· περὶ τῶν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καθηκόντων· περὶ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας· περὶ δικαιωμάτων· περὶ καθηκόντων τῶν κυριωτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας, τῶν ἡγεμόνων, τῶν ὑπηκόων, τῶν πλουσίων, τῶν πτωχῶν· περὶ δικαιοσύνης· περὶ γενναιότητος· περὶ φιλάνθρωπίας· περὶ ἀγαθότητος· περὶ εὐλικρινείας· περὶ πίστεως· περὶ ἀγαθοποιίας· περὶ εὐγνωμοσύνης· περὶ ἐλευθεριότητος· περὶ φιλίας· περὶ ὀμιλιτικότητος· περὶ πατριωτισμοῦ· περὶ φιλομαθείας· περὶ τῶν κακιῶν· περὶ ἀσεβείας· περὶ ἀμελείας ψυχῆς καὶ σώματος· περὶ ἀσωτίας· περὶ ἀκρασίας· περὶ ὀκνηρίας· περὶ πείσματος· περὶ οἰήσεως· περὶ ὑπερηφανίας· περὶ φιλοδοξίας· περὶ ἀστασίας· περὶ δειλίας· περὶ ἀφροσύνης· περὶ λύπης ἀμέτρου· κακίας πρὸς τοὺς ἄλλους, περὶ μίσους· περὶ φθόνου· περὶ ζηλοτοπίας· περὶ ἀπάτης· περὶ φανατισμοῦ· περὶ προδοσίας· περὶ ἐκδικήσεως· περὶ φιλαργυρίας· περὶ πολυλογίας· περὶ ἀπρεποῦς· περὶ ἀπελπισίας.

N. Βάμβας.

Ἡ συνδρομὴ διὰ μὲν τοὺς ἐν Ἑλλάδι εἶναι δραχ. 3
Διὰ δὲ τοὺς ἐκτὸς . . . . . δραχ. 3 καὶ 25
Αἱ συνδρομαὶ καταγράφονται, ἐνταῦθα μὲν παρὰ τῷ
Κ. Γεωργίῳ Πολυμέρῳ, καὶ τῷ Κ. Γ. Σκυρίᾳ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ.

Δημοσιεύοντες τὴν ἀνωτέρω Ἀγγελίαν τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου Καθηγητοῦ Κυρίου Ν. Βάμβα, ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ συντροφεύσωμεν αὐτὴν μὲ ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις.

Ἡ λέξις **ἨΘΙΚῆ**, μὴν ἔχουσα οὐσιωδῶς τὴν βαρύτητα τῆς ἀξίας τῆς ἐπὶ τῶν περισσοτέρων ἡμῶν, κατήντησεν ὡς ἀσήμαντός τις καὶ κοινὴ ἰδέα. Καὶ ὅμως, ἡ Ἠθικὴ εἶναι ἡ βᾶσις ὅχι μόνον παντὸς ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ πάσης πόλεως, καὶ παντὸς ἔθνους. Αἱ μὲν ἄνευ Ἠθικῆς ζῶσαι κοινω- νίαι, ὁμοιάζουσι τὰ θηρία τοῦ δάσους· τὰ δὲ ἔθνη, ὅσα ζη- τοῦν τὴν προκοπὴν αὐτῶν ἐν τῇ διαφθορᾷ, κτίζουσιν ἐπὶ τῆς ἀμμου· καὶ ὁ περιπατῶν ἐκτὸς τῆς Ἠθικῆς τοῦ περιβάλου ἀνθρώπου, βαδίζει ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ σκοκτάπτει ὅθεν καὶ ἂν ὑπάγει, καταπολεμούμενον πάντοτε πικρῶς ἀπὸ τὴν ἰδί- αν αὐτοῦ συνειδήσειν. Ἄρα, ἡ Ἠθικὴ εἶναι τὸ πρῶτιστον μάθημα, τὸ ὅποτον ὠφείλου νὰ διδάσκωται, οἱ γονεῖς πρὸς τὰ τέκνα των, αἱ Κυβερνήσεις πρὸς τοὺς λαοὺς των, οἱ Βα- σιλεῖς πρὸς τοὺς ὑπηκόους των, καὶ οἱ Κύριοι πρὸς τοὺς ὑπὸντάτας των.

Αἱ οἰκίαι καὶ τὰ Σχολεῖα μας, ἔπρεπε περὶ πολλοῦ νὰ ποιοῦνται τὸ μάθημα τῆς Ἠθικῆς, ὡς ἀναγκαῖον, κατε- πείγον καὶ μόνον μέσον τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς προόδου αὐτῶν. Ἀλλὰ, πόσον λυπηρὸν εἶναι, ὅταν συλογοισθῆ τις, ὅτι οὐδ' αὐτὴ ἡ λέξις Ἠθικὴ, ἡ περιλαμβάουσα τὴν ὑπαρ- ξιν καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καθολικῇ αὐτῆς σημασίᾳ, δὲν κάμνει ὅπως δῆποτε καμμίαν ἐντύπωσιν!

Ἄμα οἱ παῖδες ἀναβῶσιν εἰς τοῦ Γυμνασίου τὴν πρῶτην τάξιν, περὶ τὸν ἑννατον χρόνον τῆς ἡλικίας των, ἀρχίζουν τὸ στάδιον τῆς σπουδῆς αὐτῶν ἀπὸ τὰ Ἀποφθέγματα καὶ διάφορα γνωμικὰ τῶν Ἠθικῶν φιλοσόφων. Προχωροῦν ἐπο- μένος εἰς ὑψηλότερα μαθήματα τῶν Ἠθικολόγων, καὶ τελευ- τοῦσιν αὐτῶν μὲ πολλὴν οἴησιν καὶ ὑπερηφανίαν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν δεινῶν καὶ δυσνοήτων πολιτικῶν Συγγραφέων. Ἀλλ' εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ ἐννοήσῃ τοιαῦτα μαθή- ματα, πρὶν σπουδάσωσιν ἐπιμελῶς πρῶτον τῆς Ἠθικῆς τὸ μάθημα;

Τὰ διδασκόμενα εἰς αὐτοὺς πρῶτα μαθήματα φαίνονται

τῶ ὄντι ἀπλοῦστατα καὶ μολοντοῦτο εἶναι δύσκολα. Ὁ εἰς ἐκ τῶν Ἠθικῶν Συγγραφέων συμβουλεύει τοὺς παῖδας, νὰ σέβωνται τοὺς γονεῖς των : ὁ ἄλλος, νὰ τιμῶσι τὴν γερωντικὴν ἡλικίαν : ὁ ἄλλος, νὰ ἀγαπῶσι τὸν Θεόν, τὴν Ὀρθοξείαν καὶ τὴν Πατρίδα : ὁ ἄλλος, νὰ ἦναι καρτερικοί, μεγαλόψυχοι, πρᾶοι, κ. τ. λ. Ἀλλὰ, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ καταλάβωσι τὰ μαθήματα ταῦτα, ἐνῶ ἀγνοοῦσι τί ἐστὶ τὸ σέβας, τί ἡ τιμὴ, τί ἡ ἀγάπη, τί ἡ καρτερία, τί ἡ μεγα- λοψυχία, τί ἡ πραότης;

Μεταβαίνουσιν εἰς μεγαλύτερα μαθήματα, καὶ ἐκεῖ θεω- ροῦσι τὸν ἀνθρώπον κυματιζόμενον μεταξὺ τῶν διαφόρων πα- θῶν τῆς ψυχῆς του. Ποτὲ μὲν, νὰ ὠθῆται ἀπὸ τὴν ἐλπίδα : ποτὲ δὲ, ἀπὸ τὴν ὑπομονὴν : ποτὲ, ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν : καὶ ποτὲ ἀπὸ τὸ μῖσος καὶ τὸν φθόνον. Ἀλλ' οὐδ' ἐν ταῦτα δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν ἀκριβεῖς γνώσεις τῆς σπουδῆς των, διότι δὲν ἐσπούδασαν ἰδιαιτέρως τὴν γενικὴν ἔνοιαν τῆς ἐλπίδος, τῆς ὑπομονῆς, τῆς φιλοτιμίας, τοῦ μίτους, καὶ τοῦ φθόνου. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν Ἠθικῶν γνώσεων. οἱ δὲ πολιτικοὶ Συγγραφεῖς εἶναι ἀνώτεροι, καὶ καταντῶ- σιν ἀκατάληπτοι, εἰς τὸν ἄπειρον Ἠθικῆς σπουδῆς.

Ἡ μὲν Ἠθικὴ, διδάσκει τὸν ἀνθρώπον τὴν τέχνην τοῦ καλῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ζῆν· ἡ δὲ Πολιτικὴ, τὸν διδάσκει τὴν τέχνην τοῦ κυβερᾶν καὶ κυβερᾶσθαι. Ἡ Ἠθικὴ, τὸν μαρμρόνει νὰ συζῆ μετὰ τῶν ὁμοίων τοῦ ἐν εἰρήνῃ, ἐν συνει- δήσει καὶ ἐν δικαιοσύνῃ. Ἡ Πολιτικὴ, τὸν μαρμρόνει διὰ νὰ ἀρχῇ καὶ νὰ ἀρχεῖται. Ἡ Ἠθικὴ, ἀναλύουσα τὸν γενικὸν ἀ.θ.ῶνον ψυχικῶς, διδάσκει τὰς σχέσεις, τὴν δύναμιν, τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν τάσιν τῶν παθῶν του. Ἡ Πολιτικὴ, πα- ρλαμβάνουσα αὐτὸν μορφωμένον, ἔτοιμον καὶ συνθεμένον μὲ τὰς ψυχικὰς του δυνάμεις, τὸν διδάσκει δύο θαυτάτα καὶ μυστηριώδη μαθήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων κρέμαται ἡ εὐδαιμονία τῶν ἔθνων καὶ τῶν Κυβερνήσεων· ἦτοι, νὰ κυβερ- νᾷ καὶ νὰ κυβερνᾶται μὲ νόμους καταλλήλους εἰς τὸ κλι- μα, εἰς τὰς προλήψεις καὶ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὅποτον ἤθελε τύχει νὰ ζῇ.

Παραδείγματος χάριν, τὸ Πολίτευμά μας δὲν δύναται τήμερον νὰ προδεύσῃ, διότι οἱ διέποντες αὐτὸ Πολιτικοὶ δὲν ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς *Ἠθικὴν*. (1) Τοῦτο εἶναι μίαν ἀλήθειαν

(1) Ὅταν ἐρχώμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφραζώμεθα μὲ γενικότητα ὑποθέτομεν βεβαίως τὰς μικρὰς ἐξαιρέσεις· καὶ βεβαιούμεν τοὺς ἀνα- γνώστας μας, ὅτι δὲν ἔχομεν τὴν ἀδυναμίαν, ὥστε νὰ καταδικάσωμεν δολέκληρα σωματῖα ἀνθρώπων, ἄνευ τινῶν ἐξαιρέσεων.

ἀδιαφιλονεικῆτος. Ἄς καθέξωσι τὰς πολιτικὰς ἑδρας ἄνδρες μὲ ἀρετὴν καὶ μὲ ἠθικὰ προτερήματα, καὶ παρευθὺς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, χωρὶς ὑπερβολῆν, θέλει φανῆ διὰ μιᾶς μεταξὺ ὅλου τοῦ κόσμου, ἔθνος νοῆμον, ἰσχυρὸν, πλοῦσιον καὶ μέγα. Δὲν κινούμεθα ἀπὸ καμμίαν φαντασιώδη ἰδέαν, ἀλλ' ἐκφράζομεν μίαν ἀλήθειαν, ἣτις καταλυπεῖ παντὸς εὐαισθητοῦ ἀνθρώπου καρδίαν, βλέπουσαν τὸν εὐάγωγον, τὸν φιλόκαλον καὶ ἀθῶον λαὸν τῆς Ἑλλάδος ἀγόμενον καὶ φερόμενον ἔθνος κίχθειν, καὶ ἐμπαιζόμενον, δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη ὑπὸ τῶν φιλοδόξων, σπουδαρχῶν, ἰδιοτελῶν καὶ ἀδίκων πολιτικῶν τῆς. Ἐξακολουθοῦμεν τὸν λόγον.

Εἶναι μὲν δυνατόν νὰ μάθῃ ὁ ἀνίδεος ἠθικῶν γνώσεων μαθητῆς, ὅτι ὁ Δημοσθένης διὰ πολλὰ ἔτη ὑπῆρξε δεινὸς ῥήτωρ τῶν Ἀθηναίων, καταπολεμῶν τὸν Φίλιππον καὶ ὅλους τοὺς Μακεδόνας· πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι, εἴμῃ μία ἱστορικὴ γνώσις, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἀποκτήτῃ τις καὶ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος, ἄνευ κόπων καὶ διδασκάλων. Τὸ νὰ ἐννοήσῃ δὲ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου του τὴν ἐνεργητικότητά τῆς ψυχῆς του τὴν ζωηρότητα τῶν αἰσθημάτων του τὰς πολιτικὰς περιστάσεις· τὰς ἠθικὰς καὶ θρησκευτικὰς προλήψεις καὶ τὴν διασθορὰν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὁποῖα ἔτι μᾶλλον ὑφόνουν τὸν μέγαν καὶ ἀμίμητον τῆς ἀρχαιότητος ῥήτορα, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ παιγνῆ δια τοῦ λόγου δι' ὧν ἐκυβέρνα τὰς ψυχὰς καὶ τὰ πνεύματα τοῦ προληπτικωτάτου καὶ πλήρους δεισιδαιμονιῶν τότε Ἀθηναϊκοῦ λαοῦ, καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἐξ ἄλλου μέρους καταπολέμει τὸν κραταῖον καὶ ἄσπονδον τῆς Ἑλλάδος ἐχθρὸν Φίλιππον· τὸ νὰ ἐννοήσῃ λέγομεν ὅλα ταῦτα, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει ἡ πραγματικὴ ὠφέλεια τοῦ σπουδάζοντος, εἶναι ἀδύνατον!

Εἶναι μὲν δυνατόν, σπουδάζων ὁ ἀδύνατος μαθητῆς τὴν κατὰ Πλάτωνα ἀπολογία τοῦ Σωκράτους, νὰ καταλάβῃ ἱστορικῶς, ὅτι ὁ Σωκράτης κατεμηνύθη ὑπὸ τοῦ Ἄνυτος καὶ Μελίτου ὡς διαφθείρων τοὺς Νέους μὲ νέας διδασκαλίας καὶ μὲ τὴν εἴσαξιν νέων Θεῶν· ὅτι οἱ δικασταὶ κατεδίνον τὸν Σωκράτην εἰς θάνατον, ποτίσαντές τον τὸ κώνειον, δὲν ἠτέλησεν, ἀλλ' ὑπέβαλλεν αὐτὸς ἐκυτὸν εἰς τοῦτο, ἀφοῦ πρῶτον εἰδείξε διὰ τῆς ἀγγελικῆς εὐγλωττίας του τὴν μοῖραν τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλ' οὐδέποτε θέλει καταλάβει τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως, ἣτις τὴν μὲν ἐποχὴν

ἐκείνην τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος· παριστάνει ὡς τὴν πλέον παρηκμασμένην, τὸν δὲ Σωκράτην, ὡς τὸν ἐναρετώτερον καὶ σοφώτερον ὄλων τῶν αἰῶνων φιλόσοφον καὶ ἣτις χαρακτηρίζει οὐσιωδῶς τοὺς δύο ἐξόχους βαθμοὺς τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς Κακίης τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους.

Εἰς τί λοιπὸν ὠφελεῖ τὸν μαθητὴν τὸ νὰ σπουδάζῃ τοὺς πολιτικοὺς συγγραφεῖς διὰ τὴν μανθάνῃ ἀπλῶς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν συμβάντων, ἐνῶ δύναται εὐκόλως ἄνευ διδασκάλου νὰ ἀποκτήτῃ τὴν τοιαύτην γνώσιν ἐκ τῆς ἱστορίας; Ἐξάγεται ἄρα, ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρήσεων, ὅτι τὸ μάθημα τῆς ἠθικῆς εἶναι ἀναγκαῖον κατ' ἐξαιρέτον λόγον εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖά μας, καὶ εἰς τὰ Γυμνάσια.

Ὅθεν, βασιζόμενοι ἐπὶ τῆς ἰδέας ταύτης, ἀναγκασόμεθα τὸν μὲν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημείου καὶ εὐεργέτην τῆς νεολαίας τῶν Ἑλλήνων Κ. Ν. Βάμβαν νὰ παρηκινήσωμεν νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἐπωφελοῦς τούτου Συγγράμματος· τοὺς δὲ ὁμογενεῖς ἡμῶν νὰ προτρέψωμεν εἰς τὸ νὰ φαίνωνται γενναῖοι καὶ πρόθυμοι εἰς τὰς ἐπιτῶν ἠθικῶν συγγραμμάτων συνδρομάς των, διὰ τὴν ἐλκυσσίν οὕτω τοὺς ἐνασχολουμένους εἰς τὴν ἠθικὴν λογίους μας εἰς σύνταξιν, μεταφράσιν καὶ ἐκδοσιν ἠθικῶν βιβλίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἔχομεν μεγάλην καὶ ἀναπόφευκτον χρείαν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ.

Ἔθνη, ἦθη καὶ ἀγωγή τῶν Ῥωμαίων.

Ἄπ' ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου, λέγει ὁ Βοσσύετος, ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης ἦτον ὁ πλέον φρονηματίας καὶ τυληρὸς, ἀλλ' ἦτον καὶ ὁ πλέον τακτικὸς εἰς τὰς βουλὰς του, σταθερὸς εἰς τὰς γνώμας του, προσεκτικὸς, φιλόπονος· καὶ τέλος, ὁ πλέον ὑπομονητικὸς· ἀπ' ὅλα ταῦτα ἐσυστένετο τὸ καλύτερον σφάτευμα, καὶ ἡ πλέον προβλεπτικὴ πολιτικὴ, ἀπ' ὅσας ἐσυστάθησαν ἄλλοτε.

Κανὲν ἄλλο ἔθνος δὲν ἐχρημάτισε, τὸ ὁποῖον πολὺν καιρὸν ἐνόμισε διὰ τιμὴν του, τὴν λιτότητα, τὴν οικονομίαν καὶ τὴν πτωχείαν. Οἱ λαμπρότεροι τῆς Γερουσίας δὲν εἶχαν τελείως μεγαλοπρέπειαν, οὔτε εἰς τὸ δημόσιον

οὔτε εἰς τὴν γερουσίαν. Ὁ Κυρισσὸς καὶ ὁ Φαβρίκιος, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι στρατηγοί, οἱ ὅποιοι ἐνίκησαν τὸν Πύρρον, εἶχαν ἀγγεῖα πῆλινα· καὶ ὁ πρῶτος, εἰς τὸν ὅποιον ἐπρόσφεραν οἱ Σαρνῖται ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν ἐπιθυμοῦσε νὰ τὰ ἔχῃ, ἀλλὰ νὰ ἐξουσιάσῃ τοὺς ἔχοντες. Ἀφοῦ ἐπλουτίσθη ἡ πολιτεία ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν ἐχθρῶν, δὲν ἄφησαν πλέον μὲ τι νὰ τοὺς θάψωσιν. Οἱ Ῥωμαῖοι μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἀκριβολογήθησαν τίποτε, διὰ τὴν μεγαλειότητα καὶ ὠραιότητα τῆς πόλεως τῶν.

Ἦσαν διηρημένοι εἰς τρεῖς τάξεις· ἦτον ἡ Γερουσία, οἱ ἵππεις καὶ ὁ Λαός.

Ὠνομάζοντο Ἀρχαιρεῖται αἱ συνλεύσεις τοῦ δήμου· ὅσοι ἔμβαιναν εἰς τὰς ἀρχοντίας, ἐλέγοντο ὑποψήφιοι.

Ἡ δημόσιος πλατεῖα, ὅπου ἐβάλλετο τὸ βῆμα διὰ τὰς δημηγορίας, ὅπου οἱ ἄρχοντες ἐδημηγοροῦσαν εἰς τὸν δῆμον, ἐλέγετο ἀγορά.

Εἶχαν οἱ Ῥωμαῖοι πολὺ πλῆθος παιγνιδίων, τὰ ἀξιολώτερα ἦσαν τὸ ἵπποδρόμιον, καὶ τὸ ἀμφιθέατρον.

Οἱ Ῥωμαῖοι, εἰς τὸν καιρὸν τῶν βασιλείων, καὶ τῶν πρώτων ὑπάτων, ἐθαπταν τοὺς νεκροὺς, ἔπειτα τοὺς ἔκαιαν, καὶ ἐσύναζαν εἰς κάλπην τὴν στίκτην τῶν.

Τὸ στράτευμα συνίστατο ἀπὸ πολίτας, συμμάχους, καὶ μισθοφόρους. Οἱ Λεγεῶνες ἦσαν τὸ ἐκλεκτότερον στράτευμα· ἵππεις καὶ πεζοί, συνθεμένοι ἀπὸ ἐξήντα δεκαρχίας καὶ ἀπὸ τριάντα ἑκατονταρχίας. Οἱ ἀρχηγοὶ ὠνομάζοντο (κεντηρίωνες) ἑκατόνταρχοι καὶ δέκαρχοι.

Αἱ σημαῖαι τῶν Ῥωμαίων ἦτον ἀετός, λύκος, μινώταυρος, ἵππος, ἡ κάπρος· ἀλλ' ὁ κέτος ἦτον τῶν Λεγεῶνων.

Ἡ Ῥώμη εἶχε σχολεῖον τῶν ἱερέων· ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὁποίων ἐλέγετο ἄκρος Ἀρχιερεὺς, ὅστις ἀπαφάσιζε τὰ περὶ θρησκείας.

Ἡ Ἑστία, θεὰ τοῦ πυρός, εἶχε ναὸν καὶ ἱερείας.

Οἱ ἱερεῖς ἐπρόφερναν τοὺς οἰωνισμοὺς, καὶ ἐπρόλεγαν τὸ μέλλον ἀπὸ τὸ πέρασμα τῶν πουλίων, καὶ ἀπὸ τὸ κελάδισμα, ἢ ἀπὸ τὸ φέρισμον τῶν ἱερῶν πουλίων, κατὰ τὸ φαγητὸν, τὸ ὅποιον ἔτρωγαν· ἐξετάζοντο προστούτοις καὶ τὰ σπλάγγνα τῶν ζώων. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐπεκαλοῦντο τοὺς Θεοὺς εἰς κάθε των ἐπιχειρήσιν.

Ἀφοῦ ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην οἱ βασιλεῖς, ἐκλέγετο ἕνας Πατρίκιος, διὰ νὰ προεδρεύῃ εἰς τὰς θυσίας, καὶ

νὰ ἐκτελῇ τὰς τελετὰς, καθὼς ἐκέρναν οἱ βασιλεῖς· οὗτος ἐλέγετο βασιλεὺς τῶν θυσιῶν, καὶ δὲν ἀνεκατόνετο εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, οὔτε εἰς ἀρχοντίας.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐλογαρίαζαν μὲ (Λοῦστρον) Πενταετηρίαν.

Ὁ Μῆν τῶν Ῥωμαίων ἐδιαίρειτο εἰς καλένδας, ἰδοῦς, καὶ νόνας. Καλένδα εἶναι ἡ ἀρχημηνία· ἰδοῖ εἶναι τὸ μέσον τοῦ μηνός, καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδοῦς ἕως τὰς νόνας, εἶναι ἑννέα ἡμέραι.

Οἱ ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ.

(Συνέχεια. Βλέπε Ἀριθ. 8. Σελ. 125.)

Ὁ Νικόλαος ἐπροχώρησεν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ μέχρι τῆς μικρᾶς τραπέζης, ἐμπροσθεν τῆς ὁποίας, ὁ Δανιὴλ Ὀλδόρκης ἐκάθητο κανονίζων τοὺς λογαριασμοὺς μὲ τὸν Εἰσπράκτορα Κίτσοφφ· αὗτος δὲ στρέψας τὴν κεφαλὴν, ἀνεγνώρισε τὸν νέον, καὶ εἶπε μὲ τὸ σύνθημα χαμογέλασμα του :

— Ἐ! εἶσαι ὁ ἀκαμπτος Νικόλαος, καὶ ἔρχεσαι ἴσως νὰ πληρώσῃς τὸν φόρον σου.

— Τὸν ἔλαβες ἤδη πρὸ πολλοῦ, ἀπεκρίθη ὁ Νικόλαος.

— Καὶ δὲν σκοπεύεις ἐθέβαια νὰ τὸν πληρώσῃς δις. ἔρχεσαι λοιπὸν διὰ νὰ προσφέρῃς κάμμιναν πραγματεῖαν εἰς τὸν Δανιὴλ.

Εἰς ἀπόκρισιν ὁ Νικόλαος ἐξέβαλλεν ἀπὸ τὴν ζώνην του ἓν μικρὸν δέμμα περιέχον μίαν γούνην.

— Σαμούρια! εἶπεν ὁ Κίτσοφφ, τοῦ ὁποίου οἱ χαῖνοι ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλησαν· ἔχεις σαμούρια λοιπὸν, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἄποικοι δὲν δύνανται νὰ προμηθευθῶσι οὐδ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα χρεωστοῦν εἰς τὸν αὐτοκράτορα; διατί δὲν μὲ τὸ εἶπες ὅταν ἦλθες νὰ πληρώσῃς τὸν φόρον; ἤθελα ἀγοράσαι τὸ κυνήγιόν σου.

— Δὲν πωλῶ διόλου εἰς ἀνθρώπους οἵτινες ἀρνοῦνται τὴν πληρωμὴν των, ἐπανέλαβεν ὁ Νικόλαος.

— Πῶς; τί θέλεις νὰ εἰπῆς; ἐφώνασεν ὁ εἰσπράκτορς ὑποκρινόμενος τὸν παροργισμένον· φανέρωσε τὸ πονηρὸ ἄνθρωπε!

— Όταν δὲν μὲ καταλαμβάνης, πῶς πειράζεσε; ἐπανελάβην ὁ Νικόλαος μὲ ψυχρότητα.

— Ὁ εἰσπράκτωρ εὐρέθη ἐξαίρνης ἐμπερδευμένος, καὶ ἔκαμε μίαν χειρονομίαν ἀκουσίως του, ἀλλὰ συνελθὼν ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Ἔστω, ἐπανελάβην. Ὁ Νικόλαος εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος κατὰ τὴν παροιμίαν. «Ὁ μωρὸς μόνον περὶ πολλοῦ ποιῆται τοὺς λόγους τοῦ ὁμοίου του». . . . Ἄς ἴδωμεν Δανιὴλ, ἀγόρασε τὴν γοῦνναν του. . . . Ἀλλὰ παρατήρησον ὅτι ἡ εἰς ὑψηλὸν δάτος διαμονὴ τοῦ ζώου, ἀπεκατέστησε τὸ δέρμα του κιτρινοειδές, τὸ ὅποιον κατὰ τὸ ἥμισυ σμικρύνει τὴν ἀξίαν του.

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἔμπορος ἐλάμβανεν εἰς χεῖρας τὸ δέρμα πρὸς παρατήρησιν, μέγας θόρυβος ἠκούσθη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίσματος· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θορύβου ἠκούετο ἐπαναλαμβανόμενον τὸ ὄνομα τοῦ εἰσπράκτορος ὅστις σηκωθείς ὑπῆγε πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὸν ἀνθρώπους.

Οἱ ζητοῦντες αὐτὸν ἦσαν Κοζάκοι τῆς φρουρᾶς φέροντες ἕνα ἄποικον, περὶ τοῦ ὁποίου εἶχον διαταγὴν νὰ τὸν πιάσωσι. Οὗτος ἐβάδιζεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν φυλάκων του συντροφευμένος ἀπὸ ἕνα σκύλλον τὸν ὅποιον ὁ Νικόλαος μόλις ἰδὼν ἀνεγνώρισεν ὁ σκύλος οὗτος ἦτον ὁ Ἡφαιστος.

— Κύριε Νικόλαε!

— Πάτερ Κόδηρε!

Αὗται αἱ δύο λέξεις ταυτοχρόνως ἐξεφωνήθησαν. Ὁ νέος Ῥώσος ἐπλησίασε τὸν γέροντα διδάσκαλον τῆς καλλιγραφίας μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, ἐνῶ ἐκεῖνος φυλάττων τὴν συνήθειαν, τῷ ἐπρόσφερε μόνον τὴν χεῖρα. Ὁ Νικόλαος λοιπὸν τὸν ἐνηγκαλίτθη λέγων.

— Πόθεν εὐρέθητε ἐδῶ; πάτερ Κόδηρε.

— Καὶ ἐγὼ δὲν ἤλπιζον ποτὲ νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐδῶ, ἀπεκρίθη ὁ Κόδηρος· παρατήρησον τῷ ἐπρόσθεσε δεικνύων τοὺς Κοζάκους, ὅτι δὲ ἤλθον ἐκουσίως.

— Τί ἐπάθετε λοιπὸν πτωχέ μου σύντροφε; ἠρώτησεν ὁ Νικόλαος μὲ διάφορον εἶσοθ ἀκόμη θῆμα μιᾶς πλάνης.

— Πλάνη, εἶπεν ὁ Μιχαὴλ Κίτσοφφ, τίς τὸ λέγει; Οὗτος ὁ γέρον ἐἶναι ἕνας ἀποστάτης.

— Ἐγὼ; ἀπεκρίθη ὁ Κόδηρος μὲ ἐξάίσιον θαυμασμόν, ἀποστάτης!

— Δὲν ἠμέλησες νὰ πληρώσης τὸν φόρον;

— Εἶναι ἀληθές.

— Καὶ δὲν γνωρίζεις ὅτι ὅλοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀρνοῦνται νὰ πληρώσουν τὰς δύο χρεωστούμενας εἰς τὸν αὐτοκράτορα γοῦννας, ὅτι θεωροῦνται ὡς ἀποστάται;

— Εἶναι ἀδύνατον εἶπεν ὁ Κόδηρος μὲ σταθερότητα.

— Πῶς! τολμᾷς ν' ἀρνήσῃ καὶ τοὺς νόμους;

— Εἶπα ὅτι εἶναι ἀδύνατον τοῦτο.

— Καὶ τολμᾷς νὰ ἔμφισβάλλῃς. . . . ταλαίπωρε!

— Ἄπ' ἐναντίας, δι' αὐτὸ τοῦτο μάλιστα τὸ νομίζω ἀδύνατον, νὰ ζητοῦν ἀπὸ ἐμὲ καθηγητὴν τῆς καλλιγραφίας γοῦννας. Δὲν εἶμαι κυνηγὸς, κύριε, καὶ εἰς τὴν ηλικίαν μου δὲν δύναται τις νὰ μάθῃ νὰ πιάνῃ ἵππελάφους. . . . ἔχω ηλικίαν πενήκοντα ἔξ ἐτῶν καὶ δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἀνθέξω εἰς τοὺς κόπους τοῦ κυνηγίου. Ὅθεν καθ' ὅσον ἀφορᾷ αὐτὰς τὰς γοῦννας τὰς ὁποίας μὲ ἀπαιτεῖτε, εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ μὲ ζητεῖτε ἕνα ἐλέφαντα.

Τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἐπρόφερεν ὁ Κόδηρος μὲ πολλὰ ἠρωϊκὸν τόνον, ἐξέβριος ὡς ὅτι θέλει ἀποστομώτῃ τοὺς ἀντιπάλους του. . . . Ὁ Μιχαὴλ Κίτσοφφ ἐφάνη μὲν νικημένος, στραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς Κοζάκους, τοὺς διέταξε νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Κόδηρος ἐχλωμίασε, λέγων:

— Πῶς; δὲν εἶναι ἀρκοῦσα αὕτη ἡ ἀπόκρισις; . . .

— Καὶ αὐτὰ εἶναι αἱ γοῦνναι τὰς ὁποίας σὲ ζητῶ, ἐπανελάβην ὁ εἰσπράκτωρ ὀργίλως; δὲν εὐρισκες τοῦλάχιστον χειρότερον τούτων νὰ φέρῃς. . . . ἔκατάλαβα ὅτι θὰ ὑπάγῃς μέσα. . . . ἢ τὸν φόρον, ἢ θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Γέρον ἠθέλησεν ἀκόμη νὰ ὀμιλήσῃ, καὶ ὁ Κίτσοφφ δὲν τῷ δίδει καιρὸν πρὸς τοῦτο· καὶ διατάττει εἰς τοὺς Κοζάκους νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὴν φυλακὴν, ἐνῶ ἐξαίρνης παρουσιάζεται ὁ Νικόλαος λέγων:

— Λάβε τὸ δικίωμα τοῦ αὐτοκράτορος, ἐγχειρίζων εἰς αὐτὸν τὸ κιβώτιον τὸ ὅποιον περιεῖχε τὰς ρηθείσας δύο γοῦννας, καὶ ἔφησε ἐλεύθερον αὐτὸν τὸν γέροντα.

Ὁ Κίτσοφφ ἐθεώρησε τὸν Νικόλαον μὲ θαυμασμόν!

— Τί; οὐ πληρώνεις δι' αὐτὸν; ἀνεφώνησεν ὁ Εἰσπράκτωρ.

— Σοὶ κακοφαίνεται;

— Ὄχι, ὄχι, ἀπεκρίθη ζωηρῶς ὁ Εἰσπράκτωρ· ἀλλ' ἐπειδὴ

είχα ήδη ἀπεράσει τὸν Κόδηρον εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀνικάνων νὰ πληρώσωσι τὸν φόρον ἀποίκων, μοὶ ἐφάνη παρὰ τὸν αὐτὸν ἢ ἀνέλπιστος πληρωμῆ.

Ὁ γέρον καθηγῆτης τῆς καλλιγραφίας ἠναντιώθη κατ' ἀρχάς· ἀλλ' ὁ Νικόλαος τὸν ἀποστόμωσε, λέγων εἰς αὐτὸν ὅτι θέλουν κανονίσει μεταξύ των ἀκολούθως τοὺς λογαριασμοὺς των.

— Ἀλλοίμονον! ὁ κανονισμὸς ἔγινεν ἤδη, εἶπεν ὁ Κόδηρος καταβεληγμένος. Θέλω εἶσθαι καλλήτερος χρεώστης εἰς ἐσέ, παρὰ εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Ματαίως ἐδοσκήμασα νὰ μίθω τὰς ἔξεις τοῦ τόπου τούτου. . . εἶμαι πεντήκοντα ἔξ ἐτῶν καὶ φαίνεται ὅτι δὲν μὲ βοηθοῦν πλέον αἱ κρίσεις μου. . . αἱ ἀπόπειράι μου ὄλαι ἀπέτυχον. Ἡ καλύθη μου κακοκαμωμένη κατήνησεν ἀκατοίκητος εἰς τοὺς πρώτους μῆνας. Ὁ οἶτος τὸν ὁποῖον ἔσπειρον ἐχάθη, οἱ ἵππελάφου, οἵτινες μοὶ ἐδόθησαν καταφαγώθησαν ἀπὸ τοὺς λύκους. Ἡθέλησα κατ' ἀρχάς νὰ προστρέξω εἰς τὸ κυνήγιον καὶ εἰς τὸ ὄψαρευμα· ἀλλ' εἰς ἀπόστασιν μόλις δέκα ἐτημάτων, διέκρινα τοὺς ἵππελάφους· οἱ δὲ ἰχθύες ἐφευγον πάντοτε ἀπὸ τὰ δίκτυά μου. Ἀφοῦ τέλος πάντων ἶδα, ὅτι ἡ ἀνεπιδεξιότης καὶ ἡ ἀπειρία μου ἀπεκαθίστων τὰς προσπάθειάς μου ἀνωφελεῖς, τὰ παρήτησα ὄλαι.

— Καὶ πῶς ἐζούσετε; ἠρώτησεν ὁ Νικόλαος.

— Τὸ θέρος εἶχα τοὺς καρπούς τοῦ δάσου, τὸ γάλα τῶν δύο ἵππελάφων, αἵτινες μὲ ἔμενον, καὶ τὰ αὐγά τῶν ἀγρίων γησσῶν.

— Ἀλλὰ, κατὰ τὸν χειμῶνα;

— Ἐκατοίκουν μίαν καλύθην τῶν πτωχῶν, πλησίον εἰς ἓνα ἔμπορον τῆς Βερεζόβης, καὶ σήμερον ὅταν ἐκρατήθην, ἠρχόμην νὰ ζητήσω μίαν.

Ὁ Νικόλαος εθεώρησε τὸν γέροντα μὲ βλέμμα συμπαιθείας· ὁ δὲ γέρον ἔλασε πλέον ἐκείνην τὴν κατήφειαν τοῦ προσώπου καὶ ἤρχισεν νὰ φαίνεται ὀπωποῦν εὐμενέστερος καὶ χαρίεις. Ἡ φυσιογνωμία του τὸν παρίστανε ζωνρὸν καὶ εὐθυμῶν διὰ τὴν νέαν μετὰ τοῦ Νικολάου συνέντευξίν του.

Ὁ Νικόλαος λοιπὸν ἐθέλησεν ἀπ' αὐτὴν τὴν μεταβολὴν τοῦ γέροντος συντρόφου του ἐν τῇ ἐξορίᾳ. — Δυστυχισμένε πάτερ Κόδηρε, τὸν εἶπε θέτων φιλικῶς τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ γέροντος· πρέπει νὰ

ὑποφέρατε πολλὰς κακοπαθείας κατὰ τὴν ἐξορίαν σας αὐτὴν!

— Ὁ χειμῶν φίλε μου· ὁ χειμῶν πρὸ πάντων, ἐπανέλαβε, μ' ἐπῆραξε πολὺ.

Εἰς καθηγῆτης τῆς καλλιγραφίας δὲν εἶναι συνειθισμένος νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον τῆς ἐλεημοσύνης. . . ἔπειτα πρέπει νὰ ἐργάζεται τις νυχθημερὸν διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν φιλοξενίαν τῶν ἐμπόρων· καὶ ὑπομονητέον ἐὰν ἦμην μόνος· ἀλλ' ὁὗτος ὁ Ἰφαιστὸς ἀνατεθραμμένος πολυτελῶς ἐν τῇ μέσῃ μιᾷ πολιτισμένης κοινωνίας, ἐφθείρετο καθημερινῶς ἀπὸ τὴν αὐστηρὰν δίαιταν, καὶ ὅταν ἐζήτουν δι' αὐτὸν καλλιτέραν τροφήν, οἱ ἄνθρωποι μ' ἀπεκάλουν τρελλόν. . . Ἀλλὰ τί λέγω ταῦτα; διατί σὰς βαρύνω μὲ τὴν διήγησιν τῶν κακοπαθειῶν μου;

Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις ὁ Κόδηρος ἐπροσπάθησε νὰ κρύψῃ τὴν ἀλλοιώσιν του ἐρωτήσας τὸν Νικόλαον ἐὰν ὁ Δανιὴλ Ὀλδόρκης συγκατένευσε νὰ τὸν δεχθῇ τὸν χειμῶνα.

— Ἐπιθυμεῖτε λοιπὸν νὰ ἐπανέλθετε εἰς τὴν ζωὴν τῆς δουλείας καὶ τῆς κακοπαθείας, τὸν εἶπεν ὁ Νικόλαος.

— Ἀλλοίμονον! ἐπανέλαβεν ὁ γέρον καθηγῆτης τῆς καλλιγραφίας· δὲν ἔχω ποῦ νὰ καταφύγω, εἰμὴ μετὰ τῆς καλύθης τῶν πτωχῶν ἢ τῆς ἰδικῆς μου, ἀνευ οὐδεμιᾶς προμηθείας.

— Ἀπατάσθε εἰς τοῦτο! διότι πολλὰ πλησίον ὑπάρχει μίαν καλύθην προσδιορισμένην διὰ κατοικίαν σας.

— Πῶς! ποῖα καλύθη; ἠρώτησεν ὁ Κόδηρος.

— Ἡ ἰδική μου, πάτερ Κόδηρε.

— Τί ἐννοεῖτε; . . .

— Νὰ σὰς δώσω μίαν σύνταξιν μὲ τὸν Ἰφαιστον, διὰ νὰ δοκιμάσετε ἐὰν τὴ μαγειρεῖόν μου σὰς εὐχαριστῇ περισσότερο ἀπ' ἐκεῖνο τῶν ἐμπόρων.

Ὁ Κόδηρος δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ὁμιλήσῃ, διότι τὴν κατέλαβεν τὰ δάκρυα. ἔλαβε δὲ τὴν χεῖρα τοῦ νέου μὲ μεγάλην εὐγνωμοσύνην, πλησιάζας αὐτὴν εἰς τὰ χεῖλη του· ἀλλ' ὁ Νικόλαος τὴν ἀπέσυρεν ἐρυθριῶν.

— Μὲ συγχωρεῖτε! Πάτερ Κόδηρε, τὸν εἶπε· μήπως μὲ ἐκλαμβάνεται ὡς ἐντὶ Ἡγεμόνα, συνειθισμένον εἰς τὰ χειροφιλήματα· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὰς προτείνω δὲν εἶναι εἰμὴ τὸ καθῆκόν μου, καὶ σὰς θέλω μᾶλλον διὰ συντροφίαν μου· ἐπειδὴ δὲ ἐβλεπα τὸν γέροντα ἐτοιμαζό-

μενον νὰ ἀπαντήσῃ, προλαμβάνων, ἐπρόσθεσε: Νὰ υπάγωμεν! νὰ υπάγωμεν! Γνωρίζω ὅτι ἐδέχθητε τὴν πρότασίν μου. Μήπως ἔχετε εἰς τὴν πολὺν κάμμίαν ὑπόθεσιν διὰ νὰ ἀργοπορήσωμεν ὀλίγον;

— Κάμμίαν, ἀπεκρίθη ὁ Κόδηςρος.

— Λοιπὸν, ἀναχωροῦμεν!

(ἀκολουθεῖ)

Αἱ ἐξετάσεις τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν σχολείων τῆς ἑρμοῦπολεως.

Κατὰ τὴν 15 τοῦ λήξαντος Ἰουλίου ἔγεινεν ἡ ἐναρξίς τῶν θερινῶν ἐξετάσεων τῶν Δημοτικῶν μας Σχολείων, καὶ πρῶτον μὲν ἤρχισαν νὰ ἐξετάζωνται οἱ μαθηταὶ τοῦ κατὰ τὴν νότιον πλευρὰν κειμένου Δημοτικοῦ Σχολείου, ἐμπεριέχοντος 160 μαθητᾶς, καὶ διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ι. Βλαστοῦ Ἐπαρχιακοῦ Διδασκάλου. Αἱ δὲ ἐργασίαι τῶν ἐξετάσεων τούτων ἐξηκολούθησαν δύο κατὰ συνέχειαν ἡμέρας μὲ πολλὰ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα, δεῖκνύον τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἰκανότητά τοῦ Διευθύνοντος.

Τὰ ἐξεταζόμενα μαθήματα ἦσαν ἱερὰ ἱστορία, Ἑλληνικὴ ἱστορία, Γραμματικὴ, Γεωγραφία, Φυσικὴ, Ἀνάγνωσις, Γραφή, Ἀριθμητικὴ, Γραμμικὴ Ἰχνογραφία, καὶ ἱκθεσίς ἰδεῶν. Εἰς ὅλα δὲ ταῦτα ἀπεκρίθησαν κάλλιστα, εὐχαριστήσαντες μεγάλως τὸ ἀκροατήριον ὄλον, καθὼς καὶ τὴν Διοικητικὴν καὶ Δημοτικὴν Ἀρχήν. 13 εἰδείχθησαν προβιβάσιμοι διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον.

Τὴν 17. ἐξετάσθησαν οἱ μαθηταὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ἐμμανουὴλ Μαγκάκη διευθυνομένου παλαιοῦ δημοτικοῦ Σχολείου τῶν ἀρρένων, περιέχοντος μαθητᾶς 341. Τὰ μαθήματα ἦσαν τὰ αὐτὰ μὲ τὰ ἀνωτέρω, ἐκτὸς τῆς Σκιαγραφίας καὶ Γυμναστικῆς, τὰ ὅποια εἰς τὸ ἕτερον σχολεῖον δὲν παραδίδονται.

Ἄν καὶ πάντοτε ὁ Κ. Ἐμμανουὴλ Μαγκάκης, διὰ τὴν αὐστηρότητα τῶν ἠθῶν του καὶ διὰ τὴν ἀοκνον καὶ ἀριεθὴ ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν του, εἰδείξεν ἐξετάσεις ἀξίας τῶν προσπαθειῶν καὶ ἐλπίδων τοῦ Δήμου μας, αἱ τελευταῖαι ὅμως ἐλάμπρυνον καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ ὑπὸ τὴν Διεύθυνσίν του Σχολείου ὑπέβλησιν. Ἡ ἐτοιμότης καὶ ἡ ἐλευθερία, μὲ τὰ ὅποια ἀπεκρίθησαν ὅλοι σχεδὸν οἱ τοῦ α. τμήματος

μαθηταὶ εἰς τὰ ἐξεταζόμενα ἐν γένει μαθήματα, διήγειρε πραγματικῶς τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν περιέργειαν τοῦ ἀκροατηρίου ὄλου. 35. ἐπροβιβάσθησαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κ. Ι. Ν. Βαλέττα μαθητευομένην α. τάξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, καλῶς πρᾶπτοιμασμένοι.

Τὴν 20. ἐξετάσθησαν αἱ μαθήτριαι τοῦ ὑπὸ τῆς Κυρίας Ἐλένης Δημητριάδου διευθυνομένου Σχολείου τῆς νοτίου πλευρᾶς, περιέχοντος μαθητριάς 155. Ἡ Διδάσκαλος αὕτη, μαθητεύσασα δύο ἔτη εἰς τὸ Σχολεῖον τῆς φιλελευθερευτικῆς Ἑταιρείας ἐπ' αὐτῷ τῷ σκοπῷ, ἔγεινε πολλὰ ἰκανὴ εἰς τὸ εἶδός της. Τὴν δὲ ἰκανότητά της ἀπέδειξε κάλλιστα εἰς τὰς κατὰ καιροὺς γενομένης ἐξετάσεις τῶν μαθητριῶν της. 15. ἐπροβιβάσθησαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον.

Τὴν 22. ἐξετάσθησαν αἱ μαθήτριαι τοῦ παλαιότερου δημοτικοῦ Σχολείου τῶν κορασιῶν, διευθυνομένου ὑπὸ τῆς Κυρίας Ἀναστασίας Α. Κονδυλάκη. Καὶ ἄλλοτε ἐπεφήμεσαν πολλάκις διάφοροι φιλόμουσι τοῦ δήμου τούτου περὶ τῆς ἰκανότητος καὶ τῆς προθυμίας τῆς Κυρίας Ἀναστασίας Α. Κονδυλάκη καὶ ἤδη δὲ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ Διδάσκαλος αὕτη ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά της μὲ μεγάλην ἐπιμονὴν, δραστηριότητα καὶ ἐπιμέλειαν. Ἐκεῖνο μάλιστα τὸ ὅποιον τιμᾷ τὸ Σχολεῖον της καὶ λαμπρύνει τὰς μαθητριάς της, εἶναι ἡ αὐστηρότης τοῦ ἠθους της, ἥτις ἐκ πρώτης ὄψεως ἐμπνέει εἰς τὰς διὰ τὴν ἡλικίαν των ἀθῶας ὑπ' αὐτῆς διδασκομένης μαθητριάς. τὴν στολιζοῦσα τὸ γυναικεῖον φύλλον σεμνότητά. 22. ἐπροβιβάσθησαν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον τῶν Κορασιῶν. Ὁ δὲ ἀριθμὸς ὄλων τῶν μαθητριῶν τοῦ Σχολείου τούτου συνίστανται εἰς 240.

Τὴν 24. ἔγεινεν ἡ ἐξέτασις τοῦ ὑπὸ τῆς Κ. Μαρῖγῶ Λουλουδάκη διευθυνομένου Νηπιακοῦ Σχολείου, συνιστάμενου ἐκ διακοσίων εἴκοσι ἀρρένων καὶ θήλειων. Καὶ ταῦτα τὰ μικρὰ καὶ ἀθῶα πλάσματα κατὰ τὴν ἡλικίαν των, εἰδείχθησαν καλῶς, μαρτυροῦντα τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Διδασκάλου. 18. ἐπροβιβάσθησαν.

Τὴν 27. ἐξετάσθησαν αἱ μαθήτριαι τοῦ ὑπὸ τῆς Κυρίας Κοκκῶνας Χ. Θεοδώρου διευθυνομένου Σχολείου, συμποσούμεναι εἰς 140. Ἡ συρροὴ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν ἐξετάσεων τούτων, καθὼς καὶ ἐπὶ ἐκείνων τῆς Κ. Α. Α. Κονδυλάκη, ἐστάθη μεγάλη, προερχομένη ἴσως ἀπὸ τὴν εἰς

νά ἀπαγγείλῃ τὰ συμβεβηκότα τῆς ἡμέρας. Ποτὲ σχεδὸν δὲν ἐπαναλαμβάνε τι τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναγνώσειν, ἀλλὰ κἄποτε ἀπῆγγελλε ψαλμοὺς, ὡς νὰ τοὺς ἐδίδασκεν εἰς τέκνα, τοὺς ἀπῆγγελλε δὲ ὀρθότερον παρ' ὅσον ἠμπόρει ἔξυπνος εὖσα.

Ἐπέκειτο δὲ καὶ εἰς τὰ κοινότερα τῶν ὑπνοβατῶν πάθη, ἐγειρομένη συνεχῶς εἰς τὸν ὕπνον τῆς, καὶ πράττουσα τὰ συνήθη αὐτῆς ἔργα ὄχι μόνον εἰς τὰ μαγειρεῖον, ἀλλὰ καὶ ἔξω τοῦ οἴκου. Μίαν φορὰν ἐξύπνησεν ἐνῶ ἀνέβαιναν εἰς ἵππον πρὸς τὴν θήραν τοῦ ἵπποστατίου, ἄλλοτε δὲ στραγγουλίσασα τὸν πόδα τῆς, ἐνῶ ἔκοπτε χόρτον εἰς λάκκον ἀρκετὰ μακρὰν ἀπὸ τὴν οἰκίαν. Αἱ ἀσχολίαι αὐταὶ εἶχαν σχέσιν τινὰ μὲ τὰς ἡμερινὰς ἐργασίας τῆς, οὕσαι ἢ ἐπανάληψις τῶν ἤδη παρ' αὐτῆς γενομένων, ἢ ἐκτέλεσις ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐσκόπευ μὲν, ἀλλὰ δὲν εὐκαίρησε, νὰ τελειῶσιν καὶ κἄποτε δ' ἐνησχολεῖτο τὴν νύκτα εἰς ὅσα ἐμελέτα νὰ πρωτοκάμῃ ἐνωρὶς τὴν ἐπαύριον.

Αἱ ἀρκετὸν χρόνον διάστημα παρετηροῦντο μὲ πολλὴν περιέργειαν καὶ προσπάθειαν αἱ ιδιότητες αὐταὶ τέλος δὲ, κατήνησεν ὥστε διὰ τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν ποσῶς νὰ μὴ συναισθάνεται ἐξωτερικὰ πράγματα, μολον' τι καθ' ὅλον τὸν καιρὸν τοῦτον ἐνησχολεῖτο εἰς ὅλα τὰ συνήθη αὐτῆς ἔργα. Ἡ ἀσυναίσθησις αὕτη ἤρχισε Κυριακῆν, καὶ διήρκεσεν ἕως τὴν Τετάρτην. Φῆν ἡμέραν ἐκεῖνην ἀπῆντησεν αὐτὴν ὁ κύριός τῆς ἐπιστρέφουσαν ἀπὸ τὸ ὄρνιθοτροφεῖον μὲ αὐγὰ τινὰ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἐγειρῇ φωνάζων δυνατὰ μέσα εἰς τὸ αὐτίον τῆς. Ἀφοῦ ἔπραξεν οὕτω, ἠγέρθη ἐκεῖνη ὡς ἀπὸ ὕπνου, καὶ τὸν ὠμίλησε συνετῶς, ἀλλὰ δὲν ἤξευρε τίνι τρόπῳ εὐρέθησαν εἰς τὰς χεῖράς τῆς τὰ αὐγὰ, καὶ μόλις ἠμπόρει νὰ καταπεισθῇ ὅτι δὲν ἦτο Κυριακῆ. Εἰς μίαν ὥραν, μετέπεσεν εἰς τὴν προτέραν ἀσυναίσθησίαν, καὶ ἠγέρθη πάλιν ταυτοτρόπως· ἀλλὰ μετ' ὀλίγου ἀκόμη δοκιμῶς, δὲν ἴσχυσε πλέον οὐδὲ τὸ μέσον τοῦτο· ὅθεν ἐστάθη πρὸς τοὺς γονεῖς τῆς, καὶ παρῆλθον ἐβδομάδες τινές, ἕως οὗ τέλεια ν' ἀναλάβῃ· μετὰ ταῦτα ἦσαν ὀλιγώτερον σημαντικαὶ αἱ πρότεραι αὐτῆς ιδιότητες, καὶ βαθμηδὸν ἐπαυσαν εἰς ὀλοκλήρου.

Τὸ ἀνθρώπινον γένος ἤθελεν εἶσθαι χαμένον, ἐν δὲν ἐσοθούμεθα συναλλάγως. Ἀφοῦ ἡ μήτηρ σκεπάσῃ τὸ σῶμα

μα τοῦ νηπίου, ἕως οὗ εὐμενῆς τις ὑπρέτης νὰ σφογιῶσιν τὸν ἰδρώτα τοῦ θανάτου ἀπὸ τὸ μέτωπον τοῦ ἀποθνήσκοντος δὲν ἐμποροῦμεν νὰ ὑπάρξωμεν χωρὶς ἀντίληψιν ἀμυβαίαν. Ὅσοι λοιπὸν χρειάζονται βοήθειαν, ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι αὐτὴν ἀπὸ τοὺς ὁμοεῖδεις τῶν καὶ κἀνεῖς, δυνάμενος νὰ τὴν χαρίτῃ, δὲν ἐμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ αὐτὴν, καὶ νὰ μὴ πταίῃ.

— Τὸ παρὶν φυλλάδιόν μας ἐβράδυνεν ὀλίγον δι' ἀνοικονομήτους αἰτίας τῶν ἐργασιῶν μας. Ἐκτὸς τῶν τοιούτων σπανίων περιστάσεων τὰς ὁποίας ἡ ἀνθρώπινος ἀδυναμία δὲν ἐμπορεῖ νὰ οἰκονομήσῃ, καθ' ὅλας τὰς ἄλλας θελαὶ ἐκδίδασθαι τακτικῶς, κατὰ τὴν πρώτην ἐκάστου μηνός.

— Εἰδοποιούμεν ὅτι, φυλλάδιον τῆς Μελίσσης, δὲν πωλῶμεν κατ' ἰδίαν ὀλιγώτερον τῆς μιᾶς δραχμῆς· καὶ ὅτι, διὰ νὰ ἀπορύγωμεν τὰς τιαύτας περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐπιφέρουν ζημίαν, κολοβόνοῦσαι τὴν σειρὰν τῶν περισσευμένων σωμάτων, καὶ διὰ νὰ εὐκολύνωμεν τὴν συνεχῆ κυκλοφορίαν τοῦ Συγγράμματος εἰς ἅπαντας, ἐπροσδιόρισamen τὴν ἐτήσιον αὐτοῦ συνδρομὴν μετριοτάτην, ἐνῶ οἱ κόποι καὶ αἱ θυσίαι τὰς ὁποίας καταβάλλομεν εἰς τὴν ἔκδοσίν του, γίνονται ἐκ μέρους μας ἀπειδέστατα.

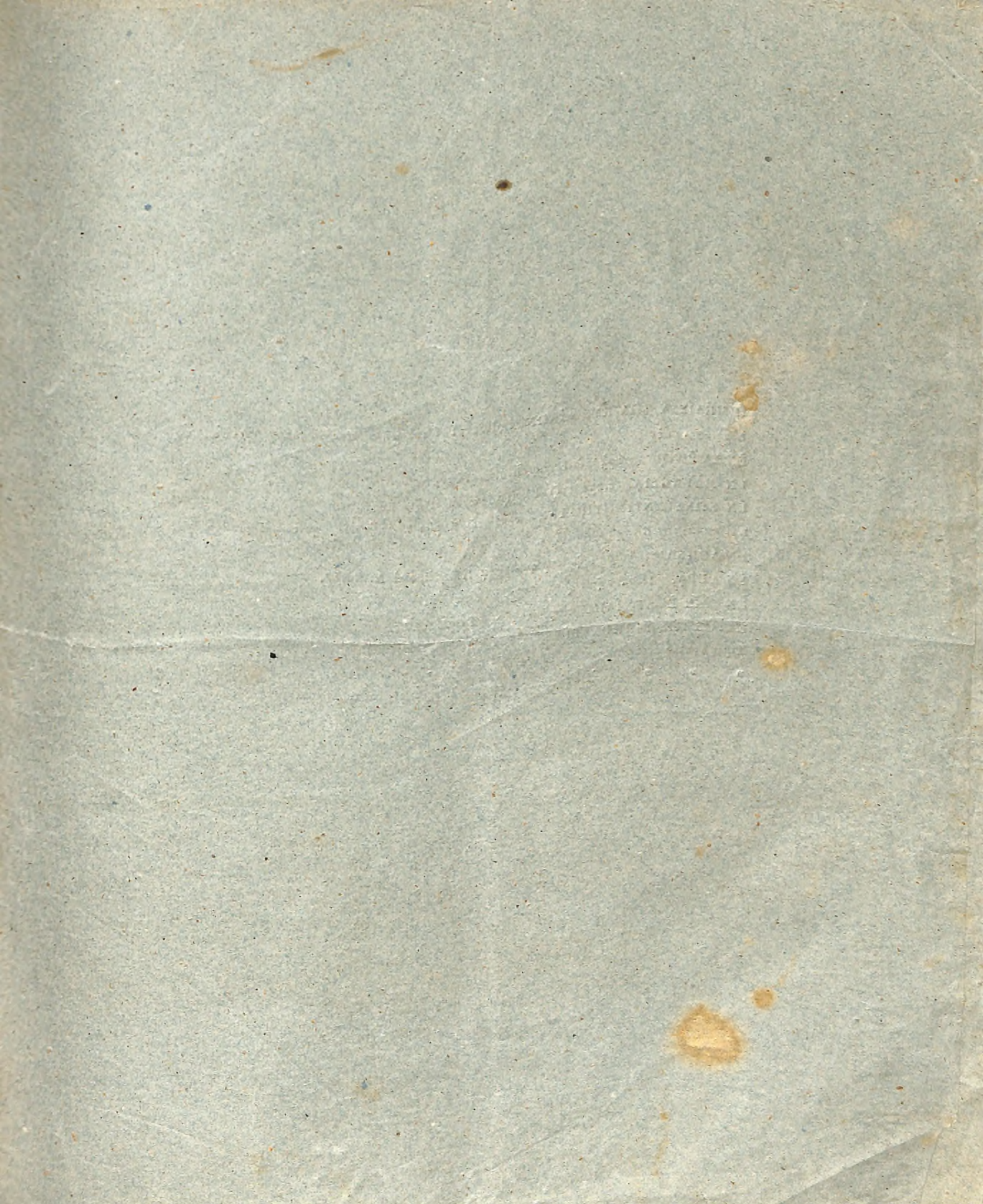
— Κατ' αὐτὰς ἐξεδόθη εἰς Κωνσταντινούπολιν νέον περιοδικὸν Σύγγραμμα γυναικείον, ἡ ΚΥΨΕΛΗ, ὑπὸ Εὐφροσύνης Σαμαρτζίδου. ἔχομεν ὑπ' ὄψιν δύο φυλλάδια αὐτοῦ, προμηνύοντα καλὸν καὶ ἐπωφελὲς ἀποτέλεσμα. Ἐκδίδεται ἄπαξ τοῦ μηνός· ἡ δὲ συνδρομὴ Δραχ. 18. δι' ἕν ἔτος.

— Ἐξεδόθη πρὸς τοῦτοις εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ νέα ἐφημερὶς φιλολογικῆ καὶ ἐμπορικῆ, Ὁ ἘΡΑΝΙΣΤΗΣ, τῆς ὁποίας τὰ πρῶτα φύλλα ἀναγνώσαντες μᾶς ἐφάνησαν ἀξιολογα. Ἡ ἐτησία συνδρομὴ αὐτῆς εἶναι Δραχ. 40.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΚΟΜΕΝΩΝ.

Περὶ τοῦ Γυμνασίου Σύρου. Σελ. 129. Ἡ ἠθικὴ εἶναι ἀληθῆς ἐπιστήμη. 131. Τὸ βρέφος. 132. Ὁ ἐξηγορασμένος δούλος. 133. Ἄνθη. 135. Σπουδαία εἰδησις. Ἀγγελία Βάμβα. 136. Παρατηρήσεις. 137. Ἱστορία τῆς Ῥώμης. ἔθνη, ἡθὴ καὶ ἀγωγή τῶν Ῥωμαίων. 138. Οἱ ἐξόριστοι. 139. Αἱ ἐξετάσεις τῶν Ἀλληλοδιδασκτικῶν Σχολείων τῆς Ἐρμουπόλεως. 142. Ἡ ὑπνοβάτις. 143.

Ἡ ΜΕΛΙΣΣΑ ΤῶΝ ΚΥΚΛΑΔῶΝ ἐκδίδεται κατὰ μῆνα, εἰς δύο τυπογραφικὰ φύλλα.

Βυρίσκεται δὲ,

ἘΝ ΣΜΥΡΝῃ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἰωσήφ Μάγνητι.

ἘΝ ΜΑΓΝΗΣΪΑ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἰωάννῃ Ῥίζῳ Εὐσταθίου.

ἘΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Ι. Λαζαρίδῃ, γενικῷ ἐπιτάτῃ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ,
καὶ κατὰ τὴν Βλαχομολδαυτὴν.

ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Δοῦκᾷ Παπᾷ, καὶ Α. Πουλῇ.

ἘΝ ΘΗΡΑ, παρὰ τῷ Κυρίῳ Μάρκῳ Γαβαλλᾷ.

ἘΝ ΤΑΪΣ ἘΠΑΡΧΪΑΙΣ, παρὰ τοῖς Κ. Ταχυδρόμοις.

ἘΚΤὸΣ ΤῆΣ ἘΠΙΚΡΑΤΕΪΑΣ, παρὰ τοῖς Κ. Προζένοις.

Τιμὴ ἑτησία προπληρωτέα, ἐν Ἐριμουπόλει, ... Ἀρχμὰς 6.

» » » Ἐκτὸς τῆς Ἐριμουπολεως (διὰ τὰ ταχυδρομικὰ ἐξοδα) » 7.